

พฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบูรพา
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

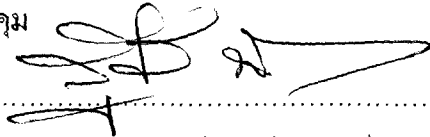
สมฤดี ดอกเทียน

18 พ.ค. 2543

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

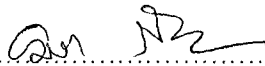
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

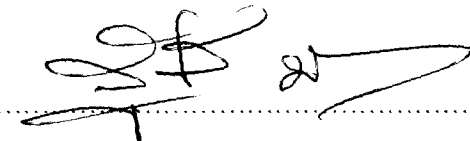
(รองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชาमारถ)

กรรมการ

(อาจารย์อมรา กันยวิมล)

คณะกรรมการสอบ

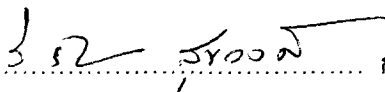
ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชาमारถ)

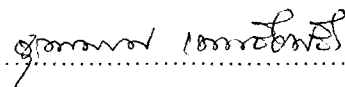
กรรมการ

(อาจารย์อมรา กันยวิมล)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

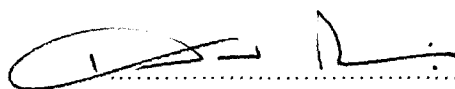
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิริยา สุขวงศ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 25 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชาमारถ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์อมรา กันยวิมล กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิริยา สุขวงศ์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์จุฑามาศ เทพชัยศรี กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการ ปรับปรุงแก้ไขให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ให้ อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำ ในการแก้ไข แบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ได้ ให้ความร่วมมืออย่างยิ่งในการตอบแบบสอบถามทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณย่าสำรอง ทองพฤกษ์ คุณพ่อสมชัย ดอกเทียน คุณแม่สมทรง ดอกเทียน ที่ได้สนับสนุนทุนการศึกษา และคอยให้กำลังใจอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้ กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี

สมฤดี ดอกเทียน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	43
งานวิจัยในต่างประเทศ	43
งานวิจัยในประเทศไทย	44
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	49
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	54
ลักษณะของเครื่องมือ	54
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	55
เกณฑ์การให้คะแนน	55
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	57
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	58
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	68
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการแปลผล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการศึกษาค้นคว้า	69
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	91
บทย่อ.....	91
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	91
วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สรุปผลการค้นคว้า.....	93
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	105
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก	115
ภาคผนวก ข	122
ภาคผนวก ค	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงปริมาณมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2528-2540 และปริมาณ มูลฝอยคาดประมาณ.....	24
2 แสดงปริมาณการเก็บมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามหน่วยงาน ปีงบประมาณ 2536-2540.....	26
3 แสดงการเปรียบเทียบองค์ประกอบของขยะมูลฝอย ปี 2529-2539.....	28
4 ปริมาณมูลฝอยแยกเข้าโรงงาน ประจำปี 2539.....	31
5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2539.....	53
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน	69
7 แสดงความถี่และร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้ง ขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร.....	71
8 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ.....	74
9 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน.....	74
10 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	75
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ....	76
12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	77

13	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ.....	78
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ..	80
15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ..	81
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ...	82
17	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการ ปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	83
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	84
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการ ศึกษา.....	85
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ มูลฝอยของประชาชน กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการ ศึกษา.....	86
21	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	87
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	88

23	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติ เกี่ยวกับการ ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครจำแนก ตามรายได้ต่อเดือน.....	89
24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับ การไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร (n = 400).....	90

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ.....	14
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ตั้งอยู่ภาคกลาง ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2.31 เมตร แบ่งการปกครองเป็น 38 สำนักงานเขต 154 แขวง มีพื้นที่ 1,568,737 ตารางกิโลเมตร (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร.2539:9) เป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ การปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข สังคม ตลอดจนวัฒนธรรม มีประชากร 5,584,963 คน (สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร.2539 :9) และเมื่อมนุษย์รวมตัวกันตั้งถิ่นฐานเป็นเมือง การจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมทำได้ยากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น ปัญหามลภาวะทางอากาศ, ปัญหามลภาวะทางเสียง,ปัญหามลภาวะทางน้ำ และปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (สุวิมล ภักดีพิบูลย์ . 2535 :1)

กรุงเทพมหานคร ต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายด้าน และปัญหาหนึ่งที่กำลังรอการแก้ไขอย่างรีบด่วนก็คือ ปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณมูลฝอย จากสถิติปี 2528 มีปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้เฉลี่ยวันละ 3,260.22 ตัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในปี 2539 กรุงเทพมหานครมีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ยถึงวันละ 8,000.86 ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2538 จำนวน 1,367.15 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 20.60 เมื่อพิจารณาปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้ในกรุงเทพมหานคร กับปริมาณมูลฝอยคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JICA) พบว่าในปี 2539 ขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีปริมาณมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเฉลี่ยวันละ 460 ตัน หรือร้อยละ 6.10 และในปี 2540 ก็มีสภาพเช่นเดียวกันคือขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครมีปริมาณมากกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ หากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการควบคุม หรือแก้ไขอย่างจริงจัง ขยะมูลฝอย 10,000 ตันต่อวัน หรือ 3,650,000 ตันต่อปี จะเกิดขึ้นในไม่ช้านี้และอาจเกิดขึ้นเร็วกว่าที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ (สำนักรักษาความสะอาด . 2540 : 8 - 9)

การทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นการทิ้งขยะมูลฝอยทุกชนิดรวมกันไม่แยกประเภท การกำจัดจึงต้องใช้เครื่องจักรหลายชนิดทำการแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภทออกมา กระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยต้องใช้เครื่องจักรหลายชนิด ต้องลงทุนก่อสร้างสูง การดำเนินงานสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเวลาเป็นจำนวนมากประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ทำให้มีขยะมูลฝอยเหลือมากที่จะต้องนำไปฝังกลบ เกิดปัญหาการจัดหาที่ดินในการฝังกลบขยะ ซึ่งในเขตกรุงเทพมหานครการจัด

หาที่ดินที่ใช้ในการฝังกลบขยะทำได้ยากเพราะมีน้อย ราคาแพง มีการคัดค้านจากประชาชนเพราะมีปัญหาเรื่องกลิ่น การแพร่พันธุ์ของแมลงและสัตว์นำโรคและเกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อม (กองวิชาการสำนักรักษาความสะอาด . 2540 : 16 - 17)

พฤติกรรมมนุษย์มีส่วนทำให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อสิ่งแวดล้อมได้ ดังเช่น ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดจากประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JICA) และสำนักรักษาความสะอาด ได้คาดการณ์ว่าจะมีปริมาณมูลฝอยเกิดขึ้น (Waste Generation) เฉลี่ย 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ในกรุงเทพมหานครจะมีปริมาณมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 8,000 - 11,000 ตันต่อวัน นอกจากปริมาณขยะมูลฝอยที่มีแนวโน้มสูงขึ้นแล้วพบว่าองค์ประกอบของขยะมูลฝอยมีความหลากหลายมากขึ้น (กองวิชาการสำนักรักษาความสะอาด . 2540 : 30)

ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 - 2544) แผนงานจัดการขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และของเสียอันตรายโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายในการลดการผลิตมูลฝอยให้น้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เมื่อสิ้นแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 - 2544) ให้มีการแยกขยะมูลฝอยหมุนเวียนมาใช้ประโยชน์และดำเนินการเก็บขยะหมุนเวียนในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั้ง กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการแยกทิ้งและแยกเก็บขยะมูลฝอยหมุนเวียนอย่างครบวงจร เป็นการเสริมสร้างทัศนคติ และความร่วมมือจากประชาชนในการแยกเก็บขยะมูลฝอยหมุนเวียนรวมทั้งลดปริมาณมูลฝอยให้น้อยลง และเป็นการลดมลพิษที่เกิดจากขยะมูลฝอย ให้น้อยที่สุดตามที่คำว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร . 2540 : 73 - 79) ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 เพื่อห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ สถิติการจับและปรับหรือตักเตือนประชาชนผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะ ตั้งแต่เริ่มมีการจับและปรับหรือตักเตือนประชาชนผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะ ถึงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2540 ทั่วกรุงเทพมหานครมีผู้กระทำความผิดว่ากล่าวตักเตือน 27,702 ราย และมีการจับกุมและเปรียบเทียบคดี รวม 166,702 ราย เป็นเงิน 27,766,643 บาท ส่วนการจับและปรับหรือตักเตือนประชาชนผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ (แม่น้ำลำคลอง) ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2540 ถึงวันที่ 17 พฤษภาคม 2540 มีการว่ากล่าวตักเตือน 332 ราย และดำเนินคดีจับปรับ 1,862 ราย เป็นเงิน 645,510 บาท (กองวิชาการ สำนักเทศกิจ.2540:ไม่มีเลขหน้า) จากสถิติการจับปรับผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะ ทำให้ทราบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานคร ยังมีพฤติกรรม

ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ควรรับหาแนวทางแก้ไขโดยเฉพาะกลุ่มบุรพาซึ่งเป็นกลุ่มสำนักงานเขตที่ 2 ของกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่อยู่ทางทิศเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสำนักงานเขตต่างๆ จำนวน 9 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตดอนเมือง สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตจตุจักร สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตบึงกุ่ม สำนักงานเขตบางกะปิ สำนักงานเขตมีนบุรี สำนักงานเขตหนองจอก และสำนักงานเขตลาดกระบัง จากรายงานผลการจับและปรับ หรือตักเตือนผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะ ประจำวันที่ 18 พฤศจิกายน 2540 พบว่ากลุ่มบุรพามีผลการจับปรับผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะตั้งแต่เริ่มโครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะจนถึงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2540 ถึง 31,715 ราย เป็นเงิน 3,501,262 บาท และพบว่าสำนักงานเขตจตุจักร ซึ่งเป็นสำนักงานเขตหนึ่งในกลุ่มบุรพา เป็นสำนักงานเขตที่มีการจับกุมเปรียบเทียบคดี ตั้งแต่เริ่มโครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะสูงสุดในเขตกรุงเทพมหานครโดยพบผู้กระทำความผิดจำนวน 15,949 ราย รวมเป็นเงิน 1,626,800 บาท

ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ปัญหาการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธีจะส่งผลให้ยากแก่การจัดการขยะมูลฝอย ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างเกิดปัญหาทางด้านกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นำโรค ก่อให้เกิดผลเสียต่อทัศนียภาพ รวมทั้งบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงควรที่จะมีการศึกษาว่าเหตุใดประชาชนในกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จึงมีพฤติกรรมในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี และสาเหตุใดที่ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเช่นนั้น

การแก้ไขปัญหามาจากขยะมูลฝอยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล, เอกชนและที่สำคัญคือจากประชาชนผู้พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครเองหากประชาชนไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ และมีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งแล้ว การแก้ปัญหาผลภาวะจากขยะมูลฝอยจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นประชาชนผู้พักอาศัยในพื้นที่กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีส่วนในการรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ได้เป็นอย่างดี จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงพฤติกรรมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เรื่อง พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ว่าเป็นอย่างไร ประชาชนมีพฤติกรรมในการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอย่างไร และเป็นผลมาจากสิ่งใดที่ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเช่นนั้น เพื่อนำผลจากการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง โดยมีการทิ้งขยะในถังรองรับขยะในที่สาธารณะ และมีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง เพื่อสามารถนำของเสียบางประเภทกลับมาใช้ได้ อีก เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการลด

ปริมาณขยะที่ต้องการกำจัดอีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบระดับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร
3. นำผลจากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนต่อไป
4. เป็นข้อมูลเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และส่งเสริมให้ประชาชนมีการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและมีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งได้อย่างถูกต้อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ประชาชนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลุ่มบุรพา ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 60 ปี ขึ้นไป มีความสามารถอ่านออกเขียนได้และยินดีให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม ตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนพักอาศัยในพื้นที่ กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2539 มีอายุระหว่าง 16 - 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,184,755 คน (งานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2540 : 37 - 42)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนพักอาศัยในพื้นที่กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 16 - 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane . 1967 : 886)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ของประชาชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่มนุษย์ทำโดยมีความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติเป็นตัวก่อให้เกิดบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็นพฤติกรรมที่อาจจะสังเกตได้และพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้

ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของซึ่งในขณะนั้นคนไม่ต้องการและทิ้งไปทั้งนี้รวมถึงเศษผ้า เศษอาหาร มูลสัตว์ ซากสัตว์ เล้า ฝุ่นละออง และเศษวัสดุสิ่งของที่เก็บจากบ้านเรือนหรือที่พักอาศัย

พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย หมายถึง ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติต่อการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 16 - 60 ปี ขึ้นไป

เพศ หมายถึง หญิง และชาย

อายุ หมายถึง อายุเต็มบริบูรณ์ของประชาชนโดยนับถึงวันเกิดก่อนถึงวันครบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่ (สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย . 2538 : 15)

1. อายุ 16 - 20 ปี
2. อายุ 21 - 40 ปี
3. อายุ 41 - 60 ปี
4. อายุมากกว่า 60 ปี

อาชีพ หมายถึง การปฏิบัติงานประจำที่รับผิดชอบ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนเป็นรายได้หลักต่อเดือนในการดำรงชีวิต แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ . 2536 : 2)

1. นักเรียนหรือนักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ หมายถึงผู้ที่ไม่มีอาชีพ หรือกำลังศึกษาเล่าเรียน
2. เกษตรกรรม หมายถึง ผู้มีอาชีพในการทำนา ทำไร่ ทำสวน หรือเลี้ยงสัตว์ เพื่อจำหน่าย
3. ค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ทำการค้าทุกชนิด
4. ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่รับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน
5. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่รับราชการหรือทำงานในสังกัดรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
6. ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง หรือได้ดำเนินการร่วมกับผู้อื่น ในรูปของห้างหุ้นส่วนโดยหวังผลกำไร

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของประชาชน แบ่งตามกลุ่มได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2529 : 25 - 26)

1. ต่ำกว่าประถมศึกษา
2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษา
4. อุดมศึกษา

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ต่อเดือนของประชาชน ที่ได้จากการประกอบอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ . 2536 : 45)

1. ต่ำกว่า 3,000 บาท
2. 3,001 - 8,000 บาท

3. 8,001 - 20,000 บาท

4. มากกว่า 20,000 บาท

กลุ่มบุรพา หมายถึง กลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่อยู่ทิศเหนือ หรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
ของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 9 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตดอนเมือง สำนักงานเขต
จตุจักร สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตบางกะปิ สำนักงานเขตบึงกุ่ม
สำนักงานเขตหนองจอก สำนักงานเขตลาดกระบัง และสำนักงานเขตมีนบุรี (คำสั่งกรุงเทพมหานคร
ที่ 0244 / 2539 , 2539 : 1 – 2)

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม กฎหมาย เกี่ยวกับการทิ้งขยะ เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐาน และเป็นแนวทาง ในการวิจัย มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

บลูม (Bloom . 1975 : 65 - 197) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่า เป็นกิจกรรมทุกประเภท ที่มนุษย์กระทำ อาจจะเป็นสิ่งที่สังเกตได้หรือไม่ได้ และพฤติกรรมดังกล่าวนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain)

พฤติกรรมด้านนี้มีขั้นของความสามารถทางด้านความรู้ การให้ความคิด และ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา จำแนกตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายากได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้น เกี่ยวกับความจำหรือ ระลึกได้

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจาก ความรู้ คือ จะต้องมีความรู้มาก่อนจึงจะเข้าใจได้ ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของ การแปลความตีความ และคาดคะเน

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาวิธีการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์ และ แนวคิดต่าง ๆ ไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถ และมีทักษะในการ จำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย และมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัด ระหว่าง ส่วนประกอบที่รวมเป็นปัญหา หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วน ย่อยต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจน และมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัย ติราคา ของสิ่งของต่าง ๆ โดยมีกฎเกณฑ์ที่ช่วยประเมินค่านี้อาจเป็นกฎเกณฑ์ ที่บุคคลสร้างขึ้น มา หรือมีอยู่แล้วก็ตาม

ความรู้ (Knowledge) ตามความหมายในพจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster Dictionary.1973 : 531) หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดจากการศึกษาและค้นคว้า หรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงานการรับรู้ ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา

กู๊ด (Good . 1973 : 325) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16) ได้เสนอว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนเพียงแต่จำแนกได้โดยการฝึกหรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น

จากความหมายของผู้รู้หลายท่านที่กล่าวมาสรุปได้ว่า พฤติกรรมด้านความรู้ เป็นความสามารถในการจดจำ เรียนรู้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ทำให้เกิดความคิดและการพัฒนาทางด้านสติปัญญา

2. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective Domain)

พฤติกรรมด้านนี้ หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ทำที่ ความชอบในการให้คุณค่า หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ เป็นพฤติกรรมที่ยากแก่การอธิบาย เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคน ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือพิเศษวัดพฤติกรรมเหล่านี้ เพราะความรู้สึกภายในของคนนั้นยากต่อการที่จะวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก

เครท และครุทฟิลด์ (Kreth and Cruthfield . 1984 : 152) กล่าวว่า เจตคติเป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับ และด้านความคิด ความเข้าใจ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

ไตรแอนดิส (Triandis . 1971 : 2 - 3) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เป็นความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์หรืออิทธิพลจากเรื่องนั้นๆ มาแล้ว และเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ และได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความคิด (The Cognitive Component) เป็นการที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับทำให้เกิดเจตคติซึ่งแสดงออกในแนวคิดที่ว่า อะไรถูก อะไรผิด

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (The Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติจะออกมาในรูปของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือความพร้อมที่จะกระทำหรือตอบสนองซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่จะแสดงออกในการยอมรับหรือปฏิเสธ การเข้าหา หรือการถอยหนี

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 159) กล่าวถึงขั้นตอนของการเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติ ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ หรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) สิ่งเร้าบางอย่างปรากฏอยู่ และบุคคลนั้นจะมีความยินดี หรือมีภาวะจิตใจที่พร้อม ที่จะรับสิ่งเร้า นั้น ในการยอมรับนี้ บุคคลมีสภาพจิตใจอยู่ 3 ลักษณะคือ

1.1 เกิดจากความตระหนัก ถูกผิด หรือเกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามี หรือการได้ถูกผิดเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจท่าน

1.2 ความเต็มใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้นนั้น

1.3 การเลือกรับหรือเลือกให้ความสนใจ โดยบางบุคคลจะเลือกในสิ่งที่ทำความพอใจมาให้ และจะไม่รับในสิ่งที่เขาไม่ชอบ

2. การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ประกอบด้วย การยินยอม ความเต็มใจ และพอใจที่จะตอบสนอง

3. การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นยอมรับว่า เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง และได้นำไปพัฒนาเป็นของตนเองอย่างแท้จริง พฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า ค่านิยม ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ประกอบด้วย การยอมรับความชอบ และผูกมัดค่านิยมเข้ากับตนเอง

4. การจัดกลุ่มค่า (Organization) เป็นขั้นที่บุคคล จัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่มโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น ในการจัดกลุ่มนี้ ประกอบด้วย การสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม และจัดระบบของค่านิยม

5. การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Value Complex) พฤติกรรมชั้นนี้ถือว่า บุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยมเหล่านั้น จากดีที่สุดไปถึงน้อยที่สุด และพฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นตัวคอบยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมในชั้นนี้ประกอบด้วย การวางแนวทางของการปฏิบัติ และการแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติ ตามแนวทางที่เขากำหนด

สรุปได้ว่า เจตคติ เป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือถ้ามี เจตคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ในทางตรงกันข้ามถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีก็ จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ดังนั้นถ้าบุคคล มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใด โอกาสที่ผู้นั้นจะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้นจะมีมากขึ้น

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain)

เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติ ที่อาจแสดงออกในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่า อาจจะปฏิบัติใน โอกาสต่อไป พฤติกรรมด้านนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ซึ่งต้องอาศัยพฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา หรือเป็นพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ ต้องอาศัย เวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน ในทางสุภาพถือว่า พฤติกรรมด้านการปฏิบัติของบุคคล เป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายที่จะช่วยให้บุคคลมีสุขภาพดี แยกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

3.1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการเลือกแบบ หรือตัวอย่างที่สนใจ

3.2 การทำตามแบบ (Manipulation) เป็นการลงมือทำตามแบบที่สนใจ

3.3 การมีความถูกต้อง (Precision) เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบที่เห็น ว่าถูกต้อง

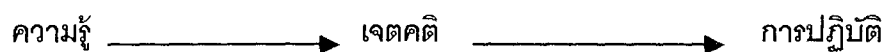
3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) เป็นการกระทำที่เห็นว่าถูกต้องนั้น อย่างเป็นเรื่องเป็นราวต่อเนื่อง

3.5 การกระทำโดยธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการกระทำจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ โดยธรรมชาติ

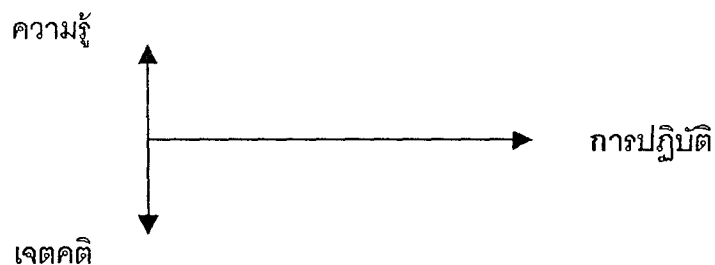
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

นิภา มนูญปัจ (2528 : 68) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและ การปฏิบัติไว้ 4 รูปแบบคือ

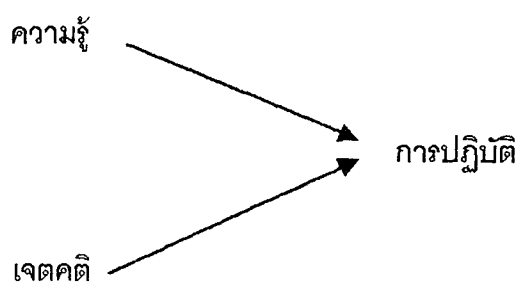
1. การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปตามเจตคติ และความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่ โดยมีเจตคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้ และการปฏิบัติ คือเจตคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่ และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามเจตคตินั้น

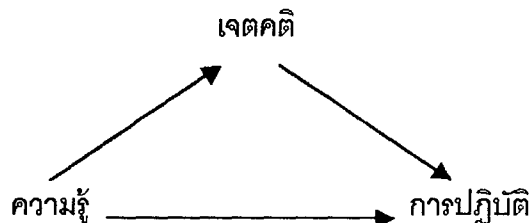
2. การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ และเจตคติที่มีความสัมพันธ์กัน หรือความรู้กับเจตคติมีผลร่วมกันเกี่ยวข้องกันก่อให้เกิดการปฏิบัติหรือพฤติกรรม

3. ความรู้และเจตคติต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้ และเจตคติไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามความรู้นั้น หรือความรู้มีผลต่อเจตคติก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตคตินั้น

นิภา มนูญปัจ (2528 : 20) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพด้านใดด้านหนึ่ง ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในด้านอื่นด้วย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 1) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการปฏิบัติไว้ดังนี้

ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยในการเกิดเจตคติ และเป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคล นอกจากองค์ประกอบด้านความรู้แล้ว เจตคดียังประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ เจตคติจะมีบทบาทในการช่วยให้บุคคลแสดงออกถึงค่านิยมต่าง ๆ เจตคติไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดียวก่อให้เกิดการปฏิบัติ แต่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดหรือเป็นที่มาของการปฏิบัติ และการปฏิบัติของบุคคลจะทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงและเกิดเจตคติขึ้นใหม่ได้ นอกจากนั้นการปฏิบัติของบุคคลนั้นไม่ได้มีสาเหตุจากเจตคติอย่างเดียวแต่เป็นผลที่เกิดจากการครองชีพ (Norms) นิสัย (Habits) และสิ่งคาดหวังจากผลของการกระทำด้วย

กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ

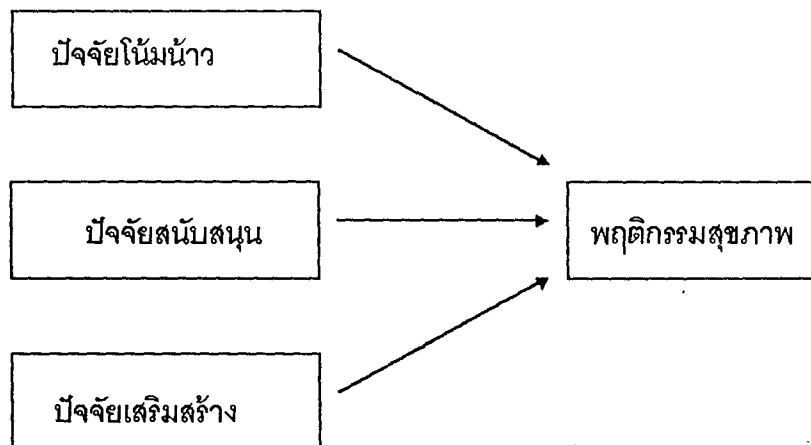
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนมีอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีก็มีแนวความคิดหลักการแตกต่างกันออกไป เพราะพฤติกรรมของคน โดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพเกิดจากสาเหตุหลายสาเหตุ ประกอบเข้าด้วยกัน ดังนั้น การปลูกฝัง หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในประชาชนจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ และเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการด้วยกันคือ (จุฑารัตน์ กัมพลานนท์ . 2540 : 27 - 28)

1. ปัจจัยโน้มน้าว (Predisposing Factor) เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลโดยตรง ซึ่งอยู่ในลักษณะของความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิชาสุขภาพ การเกิดหรือการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยโน้มน้าวให้อยู่ในระดับที่

จะเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่จุดแรกเริ่มของการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะได้รับมาจากผู้ปกครองและสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว หรือจากสังคมสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป

2. ปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factor) ได้แก่ สภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างพอเพียงเหมาะสม และต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดการพัฒนาเป็นทักษะและพฤติกรรมอย่างถาวร

3. ปัจจัยเสริมสร้าง (Reinforcing Factor) ได้แก่ ตัวบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว ในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะมีบทบาทในการสั่งสอน อบรม แนะนำ ชักจูง ควบคุมดูแล กระตุ้นหรือมีปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่จะเสริมสร้างให้การกระทำ หรือการตัดสินใจปฏิบัติในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ โดยใช้การตัดสินใจของตนเองที่ได้รับแรงโน้มน้าว และกำลังสนับสนุนจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ

ที่มา : ธนวรรณ อิมสมบุญ . 2535 : ไม่มีเลขหน้า

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์เป็นเรื่องซับซ้อนมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านการศึกษา ความเชื่อ เจตคติ แรงจูงใจ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีและเหมาะสม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงโดยการถูกบังคับ (Compliance) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ เพราะบุคคลนั้นถูกสังคมหรือกลุ่มของบุคคลบังคับให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงจะถูกลงโทษ แต่ในทางตรงข้ามถ้าเปลี่ยนแปลงก็จะได้รางวัลจากสังคม
2. การเปลี่ยนแปลงเพราะการเอาอย่าง (Identification) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบนี้ โดยที่บุคคลนั้นเห็นพฤติกรรมของบุคคลอื่นว่าเป็นสิ่งที่ตนเองต้องเลียนแบบ โดยคิดว่าตนเองควรมีพฤติกรรมเหมือนบุคคลนั้น
3. การเปลี่ยนแปลงเพราะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี (Internalization) การเปลี่ยนแปลงแบบนี้เกิดขึ้นได้เนื่องจากบุคคลได้ยอมรับ และรู้สึกได้ด้วยตนเองว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง ตรงกับแนวคิดและค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่ หรืออาจมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถแก้ไขปัญหาดตนเองได้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2532 : 173 - 185) กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และมีองค์ประกอบหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ภูมิภาวะ ความต้องการ ทักษะคิความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลทั้งในยามปกติ และยามเจ็บป่วย
2. องค์ประกอบทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มบุคคลในสังคม สถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรม การปฏิบัติที่ดีมีผลจากวัฒนธรรมในชุมชนที่แตกต่างกันไป
3. องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา และมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพด้วย การศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรู้ที่ถูกต้อง มีความฉลาด และเลือกปฏิบัติตนในด้านสุขภาพที่ถูกต้องเป็นผลให้มีสุขภาพที่ดี ส่วนในกลุ่มประชาชนที่

มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมักจะไม่มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องทางด้านสุขภาพ ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ

4. องค์ประกอบทางการศึกษาระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนมีผลต่อความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัยของประชาชน ประชาชนที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านสุขภาพถูกต้องกว่าประชาชนที่ด้อยการศึกษา

5. องค์ประกอบทางการเมืองนโยบายทางการเมืองของประเทศมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายของประเทศชี้ให้เห็นจำนวนและความเพียงพอของการบริการด้านการรักษาพยาบาล กิจกรรม สุขศึกษาที่จัดให้ประชาชน กฎหมายหรือข้อบังคับที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ

การวัดพฤติกรรม

พฤติกรรมของบุคคลมีทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน การที่จะศึกษาพฤติกรรมนั้น สามารถทำได้หลายวิธี สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ ได้กล่าวถึงวิธีศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี คือ (นิรมล กลับชุม .2534 : 19 – 20)

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง ทำได้ 2 แบบ ดังนี้

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct observation) เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน โดยบอกให้นักเรียนในชั้นได้ทราบว่า ครูจะสังเกตดูว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมา

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic Observation) คือ การที่บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะช่วยให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกันข้อจำกัดของวิธีสังเกตต้องทำเป็นเวลาดูติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้ง การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ผู้สังเกตจะต้องมีความละเอียด ต้องสังเกตให้เป็นระบบและมีการบันทึกเมื่อมีการสังเกตพฤติกรรมได้แล้ว นอกจากนี้ผู้สังเกตต้องไม่มีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ซึ่งจะทำได้ผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยทางอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคล หรือกลุ่มของบุคคล ซึ่งทำได้โดยการซักถาม เสนอหน้ากันโดยตรง หรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ เช่น ใช้สามสัมภาษณ์คนที่พูดกันคนละภาษา การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของ

บุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือการสัมภาษณ์โดยตรง ทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่อง ๆ ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ อีกประเภท คือ การสัมภาษณ์โดยอ้อม หรือไม่เป็นทางการ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไรผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยจะสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบจะไม่รู้ตัว แต่มีข้อจำกัด คือ บางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย

2.2 การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล เป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างไกล อยู่กระจัดกระจายมาก นอกจากนี้ยังสามารถถามพฤติกรรมในอดีต หรือต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ยอมแสดงให้บุคคลอื่นทราบโดยวิธีอื่น ซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับ และการใช้แบบสอบถามจะใช้เวลาศึกษาเวลาใดก็ได้

2.3 การทดลอง เป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ถูกศึกษา จะอยู่ในสภาพการถูกควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการโดยสภาพแท้จริงแล้วการควบคุมจะทำได้ในห้องทดลอง แต่ในชุมชน การศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยการควบคุมตัวแปรต่าง ๆ คงเป็นไปได้น้อยมากการทดลองในห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไป แต่วิธีนี้มีประโยชน์มากในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางด้านการแพทย์

2.4 การทำบันทึกวิธีนี้ทำให้ทราบพฤติกรรมของบุคคล โดยให้บุคคลแต่ละคนทำบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมภายในโดยมีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ ความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เดิมที่ได้รับ เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก ซึ่งอาจเปิดเผยโดยสามารถมองเห็นได้ หรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่เปิดเผยไม่สามารถสังเกตเห็นได้ นอกจากใช้เครื่องมือวัด พฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยมีความเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบทดสอบเพื่อเป็นแนวทางในการวัดความรู้ พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร และใช้แบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติและการปฏิบัติ ต่อพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

1. ความหมายของขยะมูลฝอย

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2526: 650) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “มูลฝอย” หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หยากเยื่อ และให้คำจำกัดความคำว่า “ขยะ” หมายถึงหยากเยื่อ มูลฝอย จะเห็นว่าตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำจำกัดความสองคำนี้เหมือนกัน สามารถใช้แทนกันได้

ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 (2535 : 54) ใช้คำว่า “มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว วัสดุ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งคนไม่ต้องการ และทิ้งไปทั้งนี้รวมตลอดถึง เศษผ้า เศษอาหาร วัสดุ ซากสัตว์ แก้ว ฝุ่นละอองและเศษวัสดุสิ่งของที่เก็บกวาดจากเคหสถาน อาคาร ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม และที่อื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. 2524 : 136-137)

ในทางวิชาการจะใช้คำว่า “ขยะมูลฝอย” ซึ่งหมายถึง บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้พลั้งซึ่งส่วนใหญ่เป็นของแข็งจะเนาเปื้อยได้หรือไม่ก็ตาม รวมตลอดถึงแก้ว ซากสัตว์ วัสดุ ฝุ่นละออง และเศษวัสดุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือนที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาด และโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้นอุจจาระและปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูลที่ต้องการเก็บ และการกำจัดที่แตกต่างไป (เอกสารการสอนชุดวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม. 2536 : 361)

2. ประเภทของขยะมูลฝอย

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของขยะมูลฝอยออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันในรายละเอียด สามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (ปรีดา แยมเจริญวงศ์.2531: 19-20 ; พิชิต สกฤพรหมณ์. 2535 : 344-347 ; ณรงค์ ณ เชียงใหม่. 2530 : 176-179 ; กนกพร อิศรานุกุลณ์. 2540 : 25-28)

1. ขยะมูลฝอยสด หรือเศษอาหาร (Garbage) หมายถึงขยะมูลฝอยที่เกิดจากการเตรียมการประกอบหรือบริการอาหาร ขยะมูลฝอยจำพวกนี้ได้จากห้องครัว การประกอบอาหาร การเก็บอาหาร การซื้อขายอาหาร ขยะมูลฝอยจากตลาด และผลผลิตเกี่ยวกับอาหาร รวมถึงเศษใบตอง เศษผลไม้ อาหารที่เหลือทิ้ง ฯลฯ ขยะมูลฝอยประเภทนี้มีความชื้นสูง และประกอบด้วยสารอินทรีย์ (Organic Matter) ซึ่งเป็นอาหารของแบคทีเรียทำให้เกิดการย่อยสลาย

(Digestion) ได้เร็ว ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน เป็นปัญหาในการเก็บรวบรวม รอคอยเก็บขน และยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคต่าง ๆ

2. ซากสัตว์ (Dead Animal) หมายถึง สัตว์ที่ตายตามธรรมชาติ ตามด้วยอุบัติเหตุ เนื่องจากถูกยวดยานพาหนะต่าง ๆ ชนหรือทับตาย ได้แก่ซากสุนัข แมว ฯลฯ มีแหล่งกำเนิดจากถนน ช้างถนนหรือตายด้วยโรคต่าง ๆ เช่น แอนแทรกซ์ (Anthrax) โรคกลัวน้ำ อันตรายจากการติดเชื้อโรคสู่คนจะมีมาก ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องรีบนำไปกำจัดโดยเร็ว เพราะนอกจากซากสัตว์เหล่านี้จะเกิดการเน่าเหม็นส่งกลิ่นรบกวนแล้วยังเป็นเหตุให้เกิดการแพร่เชื้อโรคต่อไปอีกด้วย

3. ขยะมูลฝอยแห้งหรือขยะมูลฝอยที่ไม่เน่าเหม็น (Rubbish) หมายถึง ขยะมูลฝอยจำพวกที่ไม่บูดเน่าส่งกลิ่นเหม็น และมีความชื้นต่ำมักเป็นขยะมูลฝอยที่มาจากบ้านเรือน หรือจากการทำธุรกิจอื่น ๆ แต่ไม่ใช่ขยะมูลฝอยสด ขยะมูลฝอยประเภทนี้ได้แก่ กระดาษ เศษผ้า เศษยาง เศษรองเท้า ภาชนะแตก เศษไม้ ขยะมูลฝอยประเภทนี้อาจก่อให้เกิดการรบกวนโดยการกระจัดกระจายไปทั่ว ๆ หากไม่มีการเก็บรวบรวมไว้ ทำให้เกิดความสกปรกรกรุงรังไม่เป็นระเบียบ สามารถแยกได้เป็น 2 พวก คือ

3.1 ขยะมูลฝอยที่ไหม้สลายเป็นเถ้าถ่านได้ (Combustible Rubbish) เป็นขยะมูลฝอยชนิดที่สามารถไหม้สลายกลายเป็นเถ้าถ่านได้ ได้แก่ กระดาษ เศษผ้า หญ้า ใบไม้ เครื่องเรือน เครื่องใช้

3.2 ขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถไหม้สลายกลายเป็นเถ้าถ่านได้ (Non - Combustible Rubbish) ขยะมูลฝอยชนิดนี้ไม่สามารถทำให้กลายเป็นเถ้าถ่านไปได้ด้วยการเผาไหม้ธรรมดา ได้แก่ เศษขาม เศษแก้ว กระเบื้อง เครื่องปั้นดินเผา เศษโลหะ

4. เถ้าถ่าน (Ashes) หมายถึง เศษที่เหลือจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงจำพวกไม้ ถ่านหิน มีแหล่งกำเนิดจากอาคารบ้านเรือน ภัตตาคาร ร้านค้า สถานที่ทำงาน ตลาดสด ซึ่งในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนจะมีปริมาณน้อยมาก ไม่ก่อให้เกิดปัญหามากเท่ากับประเทศในแถบหนาว ที่ต้องใช้ความร้อนช่วยในการให้ความอบอุ่น ซึ่งต้องใช้เชื้อเพลิงมาก ปกติเถ้าถ่านจะหนักราว 1,150 - 1,400 ปอนด์ต่อ 1 ลูกบาศก์หลา ทำให้ขยะมูลฝอยประเภทนี้ เป็นปัญหาต่อการเก็บขน นอกจากนั้นถ้าเก็บรวบรวมไม่ดีแล้วจะทำให้เกิดการฟุ้งกระจาย เกิดปัญหาตามมา

5. ขยะมูลฝอยที่เก็บกวาดจากถนน (Street Sweeping) หมายถึง เศษสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้จากการกวาดถนน ขยะมูลฝอยประเภทนี้ส่วนมากเป็นพวกเศษกระดาษ เศษสินค้า เศษหิน ดิน ผง ฝุ่น ใบไม้ เศษหญ้า หรือเศษขยะมูลฝอยที่มาจากผู้อยู่บนยานพาหนะที่มักง่าย รวมทั้งขยะมูลฝอยที่มาจากทางเดินเท้าข้างถนนด้วย

6. ซากรถยนต์ (Abandoned Vehicles) หมายถึง รถยนต์หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้ว ถ้าปล่อยทิ้งไว้ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย จึงควรต้องนำไปดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแหล่งกำเนิดจากถนน ช้างถนน บริเวณที่ดินรกร้างว่างเปล่าในประเทศไทย

7. เศษวัสดุก่อสร้าง (Construction Refuse) หรือ สิ่งรื้อถอน (Demolition Refuse) หมายถึง เศษวัสดุต่าง ๆ ที่ได้จากการสร้าง การรื้อถอนอาคารบ้านเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และรวมถึงเศษที่เหลือจากการตกแต่งอาคารบ้านเรือนด้วยเช่น เศษอิฐ หิน ปูน กระเบื้อง ไม้

8. ตะกอนจากน้ำโสโครก (Sewage Solid) หมายถึง ของแข็งหรือตะกอนที่ได้จากการแยกตะกอนออกจากกระบวนการปรับปรุงสภาพน้ำทิ้ง รวมตลอดจนถึงตะกอนที่ได้จากการลอกท่อระบายน้ำสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นพวก เศษหิน ดิน ทราย ไม้

9. ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย หรือขยะมูลฝอยพิเศษ (Hazardous or Specific Refuse) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในการเก็บขน การกำจัด ตลอดจนการบำบัด โดยเฉพาะเมื่อมีปริมาณมาก ๆ อาจทำให้เกิดการระเบิดในเตาเผา หรือพื้นที่ฝังในดิน นอกจากนี้ยังรวมถึงขยะมูลฝอยที่มีเชื้อโรคจากโรงพยาบาล หรือที่มีสารกัมมันตภาพรังสีปนอยู่ด้วย จึงจำเป็นต้องดูแลเป็นพิเศษไม่ว่าจะมีปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด

3. ลักษณะแหล่งที่มาและองค์ประกอบที่มีผลต่อปริมาณของขยะมูลฝอย

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณของขยะมูลฝอย สามารถแยกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
(สุวิมล ภักพิบูลย์. 2535 : 23-24 ; กนกพร อิศรานุกุลณ์. 2540 : 29-31)

1. สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีผลต่อปริมาณและลักษณะของขยะมูลฝอยมาก เนื่องจากการมีถิ่นฐานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันย่อมทำให้รูปแบบการดำรงชีวิต และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีลักษณะที่ต่างกันไป เช่น ในบริเวณสถานที่ตั้งอยู่ริมทะเล ก็จะมีพวกเศษปลาหรือเปลือกหอย ส่วนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยก็จะพบขยะมูลฝอยพวกเศษไม้ ใบไม้มากเนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าและที่ราบสูง เป็นต้น

2. ฤดูกาล

ฤดูกาลของแต่ละท้องถิ่น ก็มีผลต่อการแปรเปลี่ยนของการใช้ทรัพยากรเพื่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวันเช่นกัน เนื่องจากฤดูกาลมีผลในการกำหนดรูปแบบอาหาร และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ในประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอบอุ่นมี 4 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูใบไม้

ผลิ ถูกร่อน ถูดูใบไม้ร่วง ในฤดูหนาวจะมีเถาถ่านมากจากการเผาไหม้เพื่อสร้างความอบอุ่น ส่วนในฤดูใบไม้ร่วงก็จะมีขยะมูลฝอยจากใบไม้ต่าง ๆ มากกว่าฤดูกาลอื่น ๆ

3. ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน

ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนนั้น มีผลต่อการเกิดและประเภทของขยะมูลฝอยเช่นกัน ถ้าเศรษฐกิจของประชาชนดี มีเงินใช้จ่ายในการซื้อของหรืออาหารมารับประทานมากขึ้น เศษอาหารและสิ่งห่อของต่าง ๆ เช่น ใบตอง กระดาษ ถูพลาสติก เศษผลไม้ ก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้น

4. สภาพของชุมชน

หมายถึง ลักษณะของชุมชนนั้นโดยทั่วไปว่าเป็นอย่างไร เช่นถ้าเป็นศูนย์กลางการค้าขาย เศษสิ่งของที่เหลือทิ้งเป็นขยะมูลฝอยก็ย่อมมีมากขึ้นทั้งชนิดและปริมาณ แหล่งชุมชนประเภทบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ขยะจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ขยะเปียก กระดาษ พลาสติก โดยเฉพาะชุมชนแออัดที่หนาแน่นไปด้วยบ้านเรือนการคมนาคมไม่ดี มีการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่และมีการเก็บขนขยะมูลฝอยได้ไม่สะดวก มักจะมีความสกปรกมากเพราะปนเปื้อนทั้งสารอินทรีย์ สารอนินทรีย์ เชื้อโรค และสารพิษ

5. ย่านธุรกิจการค้า

เป็นแหล่งที่มีขยะมูลฝอยเนื่องมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ในการทำงานและการประกอบธุรกิจการค้าขาย อาทิเช่น หีบห่อที่ใส่บรรจุภาชนะ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กระดาษ โฟม ขวดแก้ว พลาสติก เป็นต้น

6. สถานที่ราชการ

ซึ่งจะรวมถึงสถาบันทางการศึกษา หน่วยงานทางราชการที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปริมาณของขยะมูลฝอยแห้งมากกว่าขยะมูลฝอยเปียก โดยเฉพาะกระดาษ

7. โรงงานอุตสาหกรรม

ขยะที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยมากเป็นขยะที่เกิดจากขั้นตอนของกระบวนการผลิต เช่น วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตไม่ได้มาตรฐานหรือชำรุดเสียหาย และของเสียจากกระบวนการปรุงแต่ง และบรรจุหีบห่อ ซึ่งชนิดและปริมาณของขยะมูลฝอยนี้แตกต่างกันออกไปตามขนาดและกิจกรรมของโรงงาน เช่น ถ้าโรงงานผลิตสินค้าอาหาร มูลฝอยก็เป็นพวกเศษอาหาร ซึ่งก่อให้เกิดเหตุรำคาญ และเน่าเหม็นได้ง่าย หรือโรงงานน้ำอัดลมมักจะมีมูลฝอยแห้งพวกเศษแก้ว ฝาจุก เศษไม้ เป็นต้น

8. เขตเกษตรกรรม

ส่วนใหญ่มักเป็นขยะที่มีกลิ่นเหม็น รวมทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลง และสัตว์ บางชนิดที่เป็นอันตรายต่อการเกษตร เช่น หญ้า ฟางข้าว เมื่อแห้งแล้งมักติดไฟอาจก่อให้เกิดไฟไหม้ได้ เขตเกษตรกรรมมักอยู่ชานเมือง ซึ่งแต่ละแหล่งก็จะมีขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันไปตามชนิดของพืชพรรณที่ปลูก เช่น ผัก ผลไม้ เป็นต้น

9. โรงพยาบาล

เป็นแหล่งที่จะทำให้เกิดมูลฝอยประเภทที่เป็นอันตราย (Hazardous or Special Refuse) เช่น ไข่มืด เศษเนื้อเยื่ออวัยวะต่างๆ ที่มาจากการผ่าตัด เศษลำไส้และผ้าก๊อซที่ใช้ทำความสะอาดแผลติดเชื้อมีเชื้อต่างๆ เสื้อผ้าของผู้ป่วยบางประเภทที่ต้องกำจัดทำลาย เข็มฉีดยา เศษของสารกำมันตภาพรังสีที่ใช้ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ขยะมูลฝอยที่มาจากโรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลและระมัดระวังเป็นพิเศษในการกำจัดและเก็บขน

10. อุปนิสัยในการซื้อและทัศนคติในการดำรงชีวิต

สำหรับอุปนิสัยในการซื้อและทัศนคติในการดำรงชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับสามัญสำนึกของบุคคลนั้น ๆ เนื่องจากทัศนคติของแต่ละบุคคล หรือแต่ละครอบครัว มีรูปแบบและแนวความคิดที่แตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัย และการปลูกฝังของบุคคลแต่ละคนส่วนเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรนั้น ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้หรือมาตรฐานการครองชีพของบุคคล พฤติกรรมในการซื้อและการบริโภคอาจจะเปลี่ยนไปตามฤดูกาลได้ และนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับชนิด และจำนวนของร้านค้า รวมทั้งความสะดวกในการซื้อด้วย

11. การบริการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

บริการการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ซึ่งอาจจัดทำโดยหน่วยงานของภาครัฐ หรือเอกชนถ้ามีการเก็บบ่อยครั้งและสม่ำเสมอทั่วถึงกันทุกสถานที่ ปริมาณของขยะมูลฝอยก็จะไม่คั่งค้าง แต่ถ้าการบริการเก็บรวบรวมได้ไม่ทั่วถึงแล้วปริมาณมูลฝอยในสถานที่เหล่านั้นก็จะทวีมากขึ้น ดังนั้น การเก็บรวบรวมจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ปริมาณของขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้อย่างมาก

12. กฎหมายข้อบังคับ

กฎหมายข้อบังคับมีส่วนสัมพันธ์กับปริมาณของขยะมูลฝอยอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่กรุงเทพมหานครได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 โดยเริ่มมีการเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ในการกวาดขนมิให้ประชาชนทิ้งขยะในที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง สวนสาธารณะ ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษตามกฎหมาย ซึ่งได้มีการประเมินผลโครงการโดยสำนักเทคนิค โดยทำแบบสอบถามแก่

ประชาชนทั่วไปพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.29 ทราบว่ามีการจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะ และเห็นด้วยกับโครงการคิดเป็นร้อยละ 97.80 ส่วนด้านความสะอาดมีความสะอาดขึ้นคิดเป็นร้อยละ 93.00 (Health . VOL20 NO.3 : July - September 1997)

4. ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายด้าน และปัญหาหนึ่งซึ่งกำลังรบกวนแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณมูลฝอย จากสถิติ ปี 2528 มีปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้ เฉลี่ยวันละ 3,260.22 ตัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เกือบทุกปี โดยเฉพาะในปี 2539 กรุงเทพมหานครมีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ยถึงวันละ 8,000.86 ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2538 1,367.15 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 20.6 เมื่อพิจารณาปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้ในกรุงเทพมหานคร กับปริมาณมูลฝอยคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญจาก JICA พบว่าในปี 2539 มูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีปริมาณมากกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ โดยเฉลี่ยวันละ 460 ตัน หรือร้อยละ 6.1 และในปี 2540 ก็มีสภาพเช่นเดียวกัน คือ มูลฝอยในกรุงเทพมหานครมีปริมาณมากกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ หากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของปริมาณมูลฝอย ยังไม่ได้รับการควบคุม หรือแก้ไขอย่างจริงจัง มูลฝอย 10,000 ตันต่อวัน หรือ 3,650,000 ตันต่อปี จะเกิดขึ้นเร็วกว่าที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ (สำนักวิชาความสะอาด. 2540 : 8)

ปี 2539 → 2540

**ตาราง 1 แสดงปริมาณมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2528 - 2540 และ
ปริมาณมูลฝอยคาดประมาณ ปี 2538 - 2558**

ปี	ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ยต่อวัน (หน่วย : ตัน)			
	มูลฝอยคาดประมาณ	มูลฝอยที่เก็บขนได้/เข้าโรง งานกำจัดและสถานีขนถ่าย	มูลฝอยเพิ่ม / ลด เปรียบเทียบกับปีถัดขึ้นไป	
			ปริมาณ	ร้อยละ
2528		3,260.22	-	-
2529		3,782.64	522.42	16.00
2530		4,190.09	407.45	10.80
2531		4,224.85	34.76	0.80
2532		4,597.70	372.85	8.80
2533		5,044.80	447.10	9.70
2534		4,706.03	(338.77)	(6.70)
2535		5,372.17	666.14	14.20
2536		6,015.65	643.48	12.00
2537		6,798.28	782.63	13.00
2538	7,020	6,633.71	(164.57)	(2.40)
2539	7,540	8,000.86	1,367.15	20.60
2540	8,070	8,626.05	625.19	7.80
2541	8,630			
2542	9,210			
2543	9,800			
2544	10,410			
2545	11,030			
2546	11,650			
2547	12,280			
2548	12,920			
2549	13,550			

ตาราง 1 (ต่อ)

ปี	ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ยต่อวัน (หน่วย : ตัน)			
	มูลฝอยคาดประมาณ	มูลฝอยที่เก็บขนได้/เข้าโรงงานกำจัดและสถานีขนถ่าย	มูลฝอยเพิ่ม / ลด เปรียบเทียบกับปีถัดขึ้นไป	
			ปริมาณ	ร้อยละ
2550	14,180			
2551	14,800			
2552	15,420			
2553	16,020			
2554	16,600			
2555	17,170			
2556	17,720			
2557	18,250			
2558	18,750			

หมายเหตุ

ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าติดลบ

ปริมาณมูลฝอยคาดประมาณ เป็นการศึกษานักของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การความร่วมมือแห่ง ประเทศญี่ปุ่น JICA (Japan International Cooperation Agency)

ปริมาณมูลฝอยปี 2528 - 2538 เป็นปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้

ปริมาณมูลฝอยปี 2539 - 2540 เป็นปริมาณมูลฝอยที่เข้าโรงงานกำจัดมูลฝอยและสถานีขนถ่ายมูลฝอย

ปริมาณมูลฝอยปี 2540 เป็นค่าเฉลี่ยต่อวัน ตั้งแต่เดือน ต.ค.39 - ก.ค.40

ที่มา : สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร . 2540 : 9

ตาราง 2 แสดงปริมาณการเก็บมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามหน่วยงาน
ปีงบประมาณ 2536 - 2540

หน่วย : ตัน / วัน

ลำดับ	หน่วยงาน	2536	2537	2538	2539	2540
1	เขตพระนคร	233.24	249.69	206.91	249.42	251.13
2	เขตป้อมปราบ ฯ	110.98	127.73	110.09	136.91	135.55
3	เขตปทุมวัน	158.72	164.56	172.41	277.15	239.62
4	เขตสัมพันธวงศ์	60.70	66.29	62.86	77.08	79.23
5	เขตบางรัก	139.64	150.44	146.54	161.21	172.96
6	เขตยานนาวา	146.81	161.34	148.58	183.35	192.87
7	เขตสาทร	137.47	158.73	141.81	173.56	175.05
8	เขตบางคอแหลม	154.54	177.67	137.66	151.89	149.97
9	เขตดุสิต	212.75	212.53	205.90	227.20	238.31
10	เขตบางซื่อ	167.36	161.16	161.95	186.64	179.57
11	เขตพญาไท	165.86	154.65	159.20	174.98	185.01
12	เขตราชเทวี	151.02	164.51	168.14	193.95	212.01
13	เขตห้วยขวาง	169.22	124.67	126.38	159.83	176.74
14	เขตดินแดง	98.58	177.19	206.52	231.98	250.30
15	เขตพระโขนง	202.77	209.86	219.91	282.32	310.68
16	เขตคลองเตย	123.51	284.80	380.70	285.06	563.62
17	เขตประเวศ	89.41	94.55	110.68	158.51	203.46
18	เขตสวนหลวง	89.03	110.21	122.65	175.41	190.26
19	เขตบางเขน	166.64	204.63	210.04	241.31	248.56
20	เขตดอนเมือง	187.86	217.52	254.33	292.68	312.06
21	เขตจตุจักร	247.70	284.63	274.33	306.18	322.60
22	เขตบางกะปิ	289.52	333.94	336.28	392.81	435.44
23	เขตลาดพร้าว	106.85	121.41	127.86	136.89	173.86
24	เขตบึงกุ่ม	165.57	205.13	196.80	247.87	284.41
25	เขตหนองจอก	13.67	18.60	27.69	35.51	39.71
26	เขตมีนบุรี	87.40	100.07	121.70	151.30	173.76

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย : ต้นวัน

ลำดับ	หน่วยงาน	2536	2537	2538	2539	2540
27	เขตลาดกระบัง	79.52	81.64	109.86	156.78	198.85
28	เขตธนบุรี	184.65	198.96	186.59	221.14	208.18
29	เขตคลองสาน	128.82	144.74	130.49	156.30	153.27
30	เขตบางกอกน้อย	172.91	188.71	178.98	184.80	196.36
31	เขตบางพลัด	123.94	146.18	127.13	132.80	151.31
32	เขตบางกอกใหญ่	69.95	68.83	88.86	89.24	101.35
33	เขตบางขุนเทียน	119.07	154.14	178.69	202.22	232.28
34	เขตจอมทอง	155.40	175.62	162.59	166.65	181.54
35	เขตภาษีเจริญ	200.99	253.86	245.24	130.77	172.50
36	เขตราษฎร์บูรณะ	157.54	185.28	188.91	215.15	225.20
37	เขตตลิ่งชัน	73.18	85.82	88.22	95.66	111.67
38	เขตหนองแขม	88.12	124.93	125.30	146.83	168.44
39	เขตคลองเตยสาขา	-	-	-	244.62	-
40	เขตภาษีเจริญ	-	-	-	138.47	148.75
41	กบล.สนร.	140.70	174.33	193.12	226.54	278.08
42	ประเสริฐชัยบริการ	435.86	364.88	-	-	-
43	อื่น ๆ	8.18	13.87	91.83	212.15	201.47
รวม		*****	*****	*****	*****	8,626.05

หมายเหตุ ปริมาณมูลฝอยปี 2536 - 2539 เป็นปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้
 ปริมาณมูลฝอยปี 2540 เป็นค่าเฉลี่ยต่อวัน ตั้งแต่เดือน ต.ค.39 - ก.ค.40
 และเป็นมูลฝอยเข้าเทที่โรงงานกำจัดมูลฝอยและสถานีขนถ่ายมูลฝอย

ที่มา : สำนักวิชาการสะอาด กรุงเทพมหานคร . 2540 : 11 - 12

องค์ประกอบของขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง
อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ฯลฯ การดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนย่อมก่อให้เกิด
มูลฝอยจำนวนมากในปี 2540 พบว่ามีปริมาณมูลฝอยในกรุงเทพมหานครที่เก็บขนได้ถึง
8,626.05 ตันต่อวัน และพบว่าองค์ประกอบของขยะมูลฝอยมีความหลากหลาย ดังปรากฏ
ตามตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบองค์ประกอบของขยะมูลฝอยปี 2529 - 2539

องค์ประกอบ ทางกายภาพ	ปริมาณองค์ประกอบ (% โดยน้ำหนัก)											
	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
ประเภทเผาไหม้ได้	60.61	61.75	56.07	61.75	56.06	63.91	63.37	59.30	59.52	62.87	72.13	61.58
กระดาษ	18.62	14.71	14.21	15.71	14.95	19.23	10.80	15.40	13.99	14.49	11.25	14.85
ผ้าและสิ่งทอ	10.23	6.11	1.99	6.11	5.44	5.53	4.15	4.50	3.49	1.95	7.34	5.17
พลาสติก	13.09	10.76	12.77	10.76	10.44	16.22	19.10	16.02	20.66	18.72	19.06	15.24
ไม้และใบไม้	8.50	11.18	11.95	10.18	7.05	4.78	7.06	4.24	5.89	5.39	2.98	7.20
ผักและผลไม้ (เศษอาหาร)	6.82	12.66	8.99	12.66	11.21	8.10	18.94	15.76	14.72	20.72	28.74	14.48
กระดูกและเปลือกหอย	3.01	5.62	4.69	5.62	4.13	4.96	1.66	1.21	0.62	0.78	0.40	2.97
หนังและยาง	0.35	0.71	1.47	0.71	2.84	5.28	1.66	2.17	0.15	0.82	2.36	1.68
ประเภทที่เผาไหม้ไม่ได้	14.79	15.13	14.20	15.13	16.84	14.20	14.54	7.78	7.75	6.91	9.93	12.47
เหล็กและโลหะอื่น ๆ	3.27	3.63	3.63	3.63	3.78	4.98	1.66	2.52	2.00	1.28	2.76	3.01
แก้ว	2.84	4.79	8.37	4.79	7.18	4.52	10.80	4.65	4.64	3.86	6.72	5.74
หินและเซรามิค	8.68	6.71	2.21	6.71	5.88	4.70	2.08	0.61	1.11	1.77	0.46	3.72
ประเภทอื่น ๆ ที่มีขนาดเล็ก กว่าและใหญ่กว่า 5 มม.	24.60	23.12	29.74	23.12	27.10	27.89	22.09	32.92	32.73	30.22	17.94	29.95
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : งานสำรวจและวิจัย กองวิชาการและแผนงาน สำนักรักษาความสะอาด . 2540 : 19

อันเป็นภาระหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่จะต้องจัดเก็บและนำไปกำจัดต่อไป การทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นการทิ้งขยะมูลฝอยทุกชนิดรวมกันไม่แยกประเภท การกำจัดจึงต้องใช้เครื่องจักรทำการแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภทออกมา พวกพืช ผัก ผลไม้ ใบไม้ ใบหญ้า จะนำไปหมักทำปุ๋ย พวกกระดาษ พลาสติก ไม้ยาง ผ้า หนังสือพิมพ์ จะถูกแยกเข้าเตาเผา ที่เหลือจากการหมัก การเผา และส่วนที่กำจัดไม่ทัน จะนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ กระบวนการคัดแยกมูลฝอยดังกล่าวข้างต้นต้องใช้เครื่องจักรหลายชนิด ต้องลงทุนก่อสร้างสูง การดำเนินงานสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเวลาเป็นจำนวนมาก ประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำทำให้มีขยะมูลฝอยเหลือมากที่ต้องนำไปฝังกลบ เกิดปัญหาการจัดหาที่ดินในการฝังกลบ ซึ่งในเขตกรุงเทพมหานครหาได้ยากเพราะมีน้อย ราคาแพง การคัดค้านจากประชาชนเพราะมีปัญหาเรื่องกลิ่น

5. การเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร

การเก็บขนมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักรักษาความสะอาดและสำนักงานเขตที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยสำนักรักษาความสะอาด (2540 : 13-16) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนควบคุม และดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด การกำจัดมูลฝอย ส่วนในเรื่องการเก็บขนมูลฝอย กองบริการรักษาความสะอาด สำนักรักษาความสะอาด มีหน้าที่กวาดถนนด้วยรถกวาดและดูดฝุ่น ล้างถนนสายสำคัญ เก็บขนมูลฝอยจากโรงพยาบาล และคลินิก ตลาดของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร สถานที่ราชการบางแห่ง รวมถึงการเก็บขนมูลฝอยเฉพาะกิจเร่งด่วน นอกจากนั้นยังได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนเขตเมื่อการปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยของเขตเกินความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้เป็นครั้งคราว ทำการตั้งถังรองรับมูลฝอย รวมทั้งศูนย์รวมมูลฝอยและศูนย์รวมรถเก็บขนมูลฝอยด้วย สำนักงานเขต 38 เขต 2 สาขา มีหน้าที่และรับผิดชอบในด้านการกวาดและเก็บขนมูลฝอย โดยฝ่ายรักษาความสะอาดของสำนักงานเขต มีหน้าที่กวาดถนนด้วยแรงงานคน เก็บขนมูลฝอยจากอาคาร บ้านเรือน ตลาด สถานที่ประกอบกิจการค้า โรงงานอุตสาหกรรม และมูลฝอยตกค้างตามที่สาธารณะที่อยู่ในพื้นที่ของเขตทั้งหมด แล้วนำไปทำลายตามสถานที่ซึ่งทางสำนักรักษาความสะอาดเป็นผู้กำหนดต่อไป

วิธีเก็บขนมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร มี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

1. วิธีเก็บโดยตรง (Direct collection) คือ การส่งรถ เรือและเจ้าหน้าที่ออกไปเก็บมูลฝอยตามบ้าน และสถานที่ต่างๆ ที่รถ เรือ สามารถเข้าเก็บได้ถึง หรือให้เจ้าของมูลฝอยนำมูลฝอยจากบ้านมาใส่รถ เรือ เก็บขนด้วยตนเอง แล้วรถเก็บขนมูลฝอยนั้นจะนำมูลฝอยไปทำลาย

2. วิธีเก็บโดยทางอ้อม (Indirect collection) คือ การนำรถไปเก็บขนมูลฝอยจากถังรองรับมูลฝอยที่กรุงเทพมหานครได้นำไปตั้งไว้ตามริมถนนและบริเวณที่มีมูลฝอยมาก เช่น ตลาด ศูนย์การค้า ฯลฯ เมื่อถังรองรับมูลฝอยเต็มแล้วกรุงเทพมหานครจะมาขนนำไปทำลายการกำหนดเส้นทางเก็บขนมูลฝอยเป็นแบบเก็บเป็นประจำทุกวัน (Daily Route Method) และแบบกำหนดวันในการรวบรวมเก็บ (Single Load Method) ผสมผสานกัน โดยให้รถเก็บขนมูลฝอยแต่ละคันรับผิดชอบในการจัดเก็บและลำเลียงมูลฝอยในแต่ละที่ตายตัว โดยสำนักงานเขตต่างๆ แบ่งพื้นที่การจัดเก็บและลำเลียงตามจำนวนรถเก็บขนมูลฝอยที่มีอยู่

ช่วงเวลาการเก็บขนมูลฝอยและการกวาด ดูดฝุ่นและล้างถนนในแต่ละเขตจะกำหนดเองขึ้นกับความเหมาะสมและระบบการจราจร ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในเวลากลางคืนหรือก่อนเข้ามิดก่อน 05.00 น. โดยแบ่งการทำงานเป็นกะเพื่อหลีกเลี่ยงการจราจรที่คับคั่ง

ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 3 แห่ง คือ

1. โรงงานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช มีพื้นที่ 585 ไร่ ตั้งอยู่ที่ ซอยอ่อนนุช 86 แขวง ประเวศ เขตประเวศ โดยได้รับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ คลองเตย พระโขนง ปทุมวัน สหหลวง ประเวศ ลาดกระบัง บางกะปิ ราชเทวี ดินแดง ห้วยขวาง หนองจอก บึงกุ่ม ดุสิต มีนบุรี บางรัก สาทร ลาดพร้าว บางคอแหลม ธนบุรี ราชบุรีธนุระ คลองสาน ป้อมปราบ ฯ พระนคร สัมพันธวงศ์ บางซื่อ พญาไท ยานนาวา

2. โรงงานกำจัดมูลฝอยหนองแขม มีพื้นที่ 463 ไร่ ตั้งอยู่ที่ซอยเพชรเกษม 104 แขวง หนองค้างพลู เขตหนองแขม โดยรับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ ภาษีเจริญ บางกอกน้อย บางพลัด บางขุนเทียน จอมทอง บางกอกใหญ่ หนองแขม ดลิ่งชัน ดุสิต ป้อมปราบฯ พระนคร งานเก็บขนมูลฝอย 3 กองบริการรักษาความสะอาด

3. สถานีขนถ่ายมูลฝอยท่าแร่ มีพื้นที่ 20 ไร่ ตั้งอยู่ซอยวัชรพล แขวงท่าแร่ เขต บางเขน โดยรับมูลฝอยจากสำนักงานเขตต่างๆ ดังนี้ ปทุมวัน ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง ดินแดง บางเขน ดอนเมือง จตุจักร ลาดพร้าว หนองจอก มีนบุรี กองบริการรักษาความสะอาด (เร่งด่วน) และอื่น ๆ เช่น ทหารอากาศ กรมทหาร

กรุงเทพมหานครมีวิธีการกำจัดมูลฝอย 3 วิธีได้แก่

1. การหมักให้มูลฝอยย่อยสลายตัวเป็นอินทรีย์ (Composting)
2. การเผา (Incineration) ใช้เผามูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล
3. การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary Landfill)

สำหรับวิธีที่ 3 นี้ กรุงเทพมหานครได้จ้างเอกชนไปฝังกลบ

ตาราง 4 ปริมาณมูลฝอยแยกเข้าโรงงาน ประจำปี 2539

สถานที่	ปริมาณมูลฝอย (ตัน/ปี)	ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย (ตัน/ปี)
อ่อนนุช	1,678,040.70	4,584.81
หนองแขม	564,314.15	1,541.84
ท่าแร้ง	685,959.76	1,874.21
รวม	2,928,314.61	8,000.86

ที่มา : รายงานประจำปี 2540 สำนักรักษาความสะอาด . 2540 : 16

6. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครปัจจุบันมีปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี การทิ้งขยะมูลฝอยไม่ว่าจะในแม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ถนน และบนพื้นดิน ทำให้ขยะมูลฝอยเหล่านั้นไม่ได้รับการรวบรวมและกำจัด อย่างถูกวิธีย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของมนุษย์หลายประการ ดังนี้ คือ (อุษณีย์ อุษะสิทธิ์ . 2533 : 43 - 44 ; สุวิมล ภักดีพิบูลย์ . 2535 : 30 - 31 ; พิศาล มุลศาสตร์สาร . 2536 : 1 - 2)

1. ปัญหามลพิษทางน้ำ

ขยะมูลฝอยมีอินทรีย์สาร ที่เน่าเปื่อยปะปนอยู่เมื่อทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองผลที่ตามมานอกจากจะทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรทางน้ำแล้ว ยังมีส่วนที่ทำให้แหล่งน้ำนั้นเกิดการเน่าเสียและทำให้เกิดอันตรายในการใช้น้ำเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์น้ำ รวมทั้งผลเสียในด้านความสวยงามและในการใช้แหล่งน้ำเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ดังจะเห็นได้จากสภาพแม่น้ำลำคลองในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ที่เกิดปัญหาน้ำเสีย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530 : 30) ได้แถลงข่าวเกี่ยวกับคุณภาพ

ของน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาว่าปัญหาน้ำเสียของแม่น้ำเจ้าพระยาเกิดขึ้นจากการทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล สารอินทรีย์ ของโสโครกของชุมชน โดยปราศจากการบำบัดก่อนถ่ายเทลงสู่แม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ปริมาณของเสีย จากกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยามีอัตราส่วนดังนี้คือ บ้านพักอาศัย ร้อยละ 40 ร้านอาหารและภัตตาคาร ร้อยละ 27 อุตสาหกรรม ร้อยละ 25 ตลาด ร้อยละ 5 โรงพยาบาล โรงแรม หอพักและอาคารขนาดใหญ่ ร้อยละ 3 (สุกัญญา วรสันตะติพงษ์. 2539 : 2)

สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียประการหนึ่งก็คือ เกิดจากความมั่งง่ายทิ้งขยะไม่เป็นที่ของ ประชาชนนั่นเอง

2. ปัญหามลพิษทางอากาศ

จะทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยมีตัวอย่างปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหลายแห่ง ซึ่งสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้คนที่อยู่อาศัยอยู่ข้างเคียงอย่างยิ่ง เพราะกลิ่นเหม็นซึ่งเกิดจากการเน่าเปื่อยสลายของสารอินทรีย์ต่าง ๆ นอกจากปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นแล้ว ยังมีปัญหาของมลพิษทางอากาศที่เกิดจากควันและละอองเก้าถ่าน ต่างๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้อย่างไม่สมบูรณ์ก็จะเกิดควันพิษต่างๆ เช่น คาร์บอนมอนอกไซด์, Dioxin (ซึ่งเป็นสารมีพิษมากจากการเผาสารอินทรีย์ที่มีคลอรีน) เช่น Polychlorinated และ PVC (Polyvinyl - chloride)

3. ปัญหามลพิษทางดิน

การทิ้งขยะมูลฝอยกองไว้บนพื้นดินหรือการฝังกลบขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธี ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของดิน ผลกระทบจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของขยะมูลฝอย เช่น กรณีที่มีการใช้กากหม้อเบตเตอรีถมที่ดินในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยในเรื่อง "การศึกษาปัญหาพิษตะกั่ว" ในปี พ.ศ.2519 พบว่าระดับตะกั่วในผิวดินและถนนที่ถูกกลบด้วยเบตเตอรี สูงกว่าปกติประมาณ 25 เท่า ซึ่งส่งผลทำให้น้ำบาดาลที่ใช้ดื่มกิน พืชผัก และปลาที่อาศัยในบริเวณดังกล่าวมีระดับตะกั่วสูงกว่าในระดับปกติมาก ระดับตะกั่วในเลือดและเส้นผมของเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้มีค่าสูงกว่าระดับปกติ

4. เป็นสาเหตุหนึ่งของผลกระทบในด้านอื่น ๆ

ยกตัวอย่างเช่น ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย เนื่องจากการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่ทำให้ยากแก่การรวบรวมหรือกำจัดและทำลายขยะมูลฝอยโดยไม่ถูกวิธีก็จะเป็นบ่อเกิดของ

เชื้อโรคต่าง ๆ เพราะกองขยะที่หมักหมมเป็นอยู่ก็จะเป็นแหล่งกำเนิด และเป็นอาหารของหนู แมลงวัน และสัตว์เลื้อยคลานอื่น ๆ ซึ่งเป็นพาหนะนำโรคมาสู่คนได้

ผลกระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอีกทั้งก่อให้เกิดเหตุรำคาญและผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ โดยต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาความสะอาดมากขึ้น เมื่อประชาชนทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง เช่น การทิ้งขยะลงสู่ทางน้ำทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ และทำให้ทรัพยากรสิ่งมีชีวิตทางน้ำไม่ว่าพืชหรือสัตว์ไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่ได้ ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่สำคัญไปด้วย

7. การแก้ปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย

ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เกิดจากคนทั้งสิ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะมูลฝอยก็เช่นเดียวกันการแก้ไขจึงต้องแก้ที่คน แต่จากภาพการปฏิบัติจริงก็ยังสะท้อนให้เห็นว่ามิได้มุ่งพิจารณาปัญหาที่คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถึงเงื่อนไขที่อยู่บนรากฐานจริง ที่เป็นเหตุให้คนทำลายสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากขยะมูลฝอยนั้น ประชาชนทุกคนจึงต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยสามารถปฏิบัติดังนี้ (สำนักรักษาความสะอาด, 2540 : 17-18)

1. ประชาชนให้ความร่วมมือในการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง โดยใช้หลักการคิด 5 ร (หรือ 5 R) ที่พึงระลึกอยู่เสมอก่อนทิ้งมูลฝอย คือ

ยังใช้ได้อยู่ (Reuse) หมายถึง มูลฝอยที่จะทิ้งควรคิดให้รอบคอบก่อนว่าของที่กำลังจะทิ้งไปนั้น สามารถนำใช้หรือมีประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือไม่ เพราะของบางอย่างแม้เราจะไม่ใช้แล้วยังมีประโยชน์อีก และสามารถให้ผู้อื่นหรือบริจาคให้กับมูลนิธิ หรือองค์กรนำไปใช้ประโยชน์ได้

ยังพอแก้ไขได้ (Repair) หมายถึง ของชำรุดเนื่องจากการใช้งานให้ลองแก้ไขดูก่อน ถ้าแก้ไขไม่ได้จริง ๆ หรือแก้ไขได้แต่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากกว่าซื้อใหม่ จึงค่อยทิ้ง และก่อนทิ้งก็จงคิดให้รอบคอบว่า ของสิ่งนั้นจะสร้างมลภาวะให้กับสิ่งแวดล้อมหรือไม่

ควรหมุนเวียนกลับมาใช้ (Recycle) หมายถึง วัสดุบางอย่าง เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ จึงไม่ควรทิ้งปนกับมูลฝอยอื่น ๆ ให้แยกต่างหากเพื่อขายให้โรงงานหมุนเวียนมาใช้ในการผลิตต่อไป

มีพิษภัยควรหลีกเลี่ยง (Reject) หมายถึง สารบางประเภทมีคุณสมบัติอันตรายต่าง ๆ ได้ ระเบิดง่าย ทำปฏิกิริยาต่าง ๆ มีฤทธิ์กัดกร่อน ฯลฯ เช่น สารฆ่าแมลง วัชพืช ศัตรูพืชในทางการเกษตร ไม่ควรซื้อมาใช้ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ แต่ถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้ใช้ด้วยความ

ระมัดระวังใช้ให้หมดอย่าเหลือทิ้งเป็นขยะมูลฝอย เพราะจะก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ เช่น หลอดไฟนีออน สารฆ่าแมลง สารปราบศัตรูพืช ยาทาเล็บ ถ่านไฟฉาย ได้ประโยชน์กลับคืน (Recovery) นอกจากหลักการทั้ง 4 แล้ว ขยะมูลฝอยยังสามารถที่จะแปรเปลี่ยนเป็นพลังงานในรูปของพลังงานไฟฟ้า เมื่อนำมากำจัดโดยวิธีเผา และเกิดเป็นก๊าซมีเทนเมื่อนำมาฝังกลบ ซึ่งนับเป็น R ที่ 5

2. เมื่อจะทิ้งขยะมูลฝอย ควรมีการคัดแยกขยะมูลฝอย และแยกทิ้งลงในถังรองรับขยะมูลฝอยหลายใบ ได้แก่ (พิศาล มุลศาสตร์สาทร. 2536 : 11-12 ; สุวลัย ร่างศ์กุลศิริ. 2537 : 11-12)

ถังที่ 1 ใส่เศษกระดาษ เศษผ้า

ถังที่ 2 ใส่เศษพลาสติก เศษโฟม

ถังที่ 3 ใส่เศษแก้ว ขวด กระຈก

ถังที่ 4 ใส่เศษโลหะ อลูมิเนียม

ถังที่ 5 ใส่เศษอาหาร พืช ผัก ผลไม้

ถังที่ 6 ใส่ของเสียอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย กระป๋องยาฆ่าแมลง หลอดฟลูออเรสเซนต์ ฯลฯ

ถังที่ 1-4 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือนำไปขายได้ ถังที่ 5 สามารถนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ หรือใช้หมักทำปุ๋ย ส่วนถังที่ 6 ควรแยกถังเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลในบ้านรวมทั้งเด็ก และควรใช้ถุงพลาสติกแดงใส่ของเสียอันตราย ก่อนนำมาทิ้งในถังที่ 6 ซึ่งกรุงเทพมหานครได้จัดวันทิ้งของเสียอันตรายในวันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย

3. ควรแนะนำเพื่อนบ้าน ให้อำนาจความสะอาดในบ้าน ในที่ทำงาน ตลอดจนนักเรียนนักศึกษา โดยไม่ทิ้งขยะมูลฝอยเร่ร่อนนอกบ้าน และไม่ควรถิ้งขยะมูลฝอยในเขตบ้านของผู้อื่น แต่ควรถิ้งขยะมูลฝอยในถังรองรับขยะมูลฝอยหลาย ๆ ใบ ตามชนิดของขยะมูลฝอย เพื่อให้เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมาเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดต่อไป

4. หากบ้านอยู่ในเขตชุมชนไม่มีเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมาเก็บขยะมูลฝอยจากบ้านไปกำจัด ควรกำจัดขยะมูลฝอยเอง ไม่ควรมำขยะมูลฝอยมากองทิ้งไว้หรือเผากลางแจ้ง แต่ควรมำขยะมูลฝอยไปฝังดิน แต่ถ้าไม่มีที่ดินมากนัก ควรมำขยะมูลฝอยพวกเศษอาหาร พืช ผัก ผลไม้ มาหมักทำปุ๋ย โดยการกองขยะมูลฝอยบนพื้น และพลิกกลับไปกลับมา ทุก ๆ 3 วัน ทำอย่างนี้ประมาณ 1 เดือน แล้วกองทิ้งไว้เฉย ๆ อีก 1 เดือน จะได้ปุ๋ยหมักที่สามารถนำไปปลูกพืชได้

จิรพล ลินธุนาว่า และคนอื่น ๆ (2534 : 13-17) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติ 4 ประการ ในการลดปริมาณขยะมูลฝอย คือ 1A3R โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. จด-เลิก (Avoid) คือ การงดหรือหลีกเลี่ยงการใช้และการบริโภคที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคโดยตรง เป็นอันตรายต่อผู้อื่น และเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้งเลย เช่น ขั้วพลาสติก โฟมบรรจุอาหาร ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น เช่น ยากันยุง สีสันผสมอาหาร ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ เช่น สเปรย์ทุกชนิดที่ใช้คลอโรฟลูโอโรคาร์บอน (Chlorofluorocarbons) ช่วยเพิ่มแรงอัด ปุ๋ยเคมี ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสัตว์ป่า หรือชิ้นส่วนของสัตว์ป่า และกิจกรรมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ และสภาพแวดล้อม เช่น การทิ้งขยะในที่สาธารณะ การเทขยะลงในแม่น้ำลำคลอง

2. ลด (Reduce) คือ การลดปริมาณการใช้และการบริโภคบางชนิดเมื่อไม่สามารถงดหรือหลีกเลี่ยงได้ เพื่อชะลอการร่อยหลอของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และยืดอายุการใช้งานอันได้แก่ ลดปริมาณทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เช่น พลังงานแร่ธาตุ ทรัพยากรที่ทดแทนใหม่ได้ เช่น ไม้ พืชพันธุ์ ผลิตภัณฑ์ที่เมื่อนำมาใช้จะทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ยากต่อการทำลาย มีการใช้อย่างแพร่หลาย และยังไม่อาจงดหรือเลิกได้ทันที เช่น ขวดแชมพู ขวดน้ำดื่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกระบวนการผลิตที่ต้องใช้พลังงานมาก และนำกลับมาใช้ใหม่ได้หลายครั้ง เช่น กระดาษทุกชนิด

3. ใช้แล้วใช้อีก (Reuse) เป็นวิธีการนำทรัพยากร และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กลับมาใช้ใหม่ในลักษณะเดิม ไม่มีการแปรเปลี่ยนรูปทรงด้วยการหลอม บด แยก ได ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียพลังงานที่ต้องใช้ในกระบวนการผลิตให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านั้น รวมทั้งพลังงานและทรัพยากรที่ต้องใช้ในกระบวนการจัดจำหน่ายในทุกขั้นตอนก่อนถึงมือผู้บริโภค ได้แก่ เสื้อผ้าทุกชนิด ซึ่งลดการทิ้ง ด้วยการจำหน่ายเป็นของใช้แล้ว หรือบริจาคให้ผู้ที่ยากไร้ แคลน หรือนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น ๆ ภาชนะบรรจุที่ทำด้วยแก้วหรือวัสดุอื่น ๆ เฟอรันิเจอร์

4. การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ โดยผ่านกระบวนการหลอมละลาย บดอัด ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อลดการขุดค้นทรัพยากรมาใช้ ลดปริมาณของเสียที่จะปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้มีดังนี้คือ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 15 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2535

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใดและจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตราหรือยกเว้นมาตราใดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งและวรรคสองการใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2503

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่กร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ถนน” หมายความรวมถึง ทางเดินรถ ทางเท้า ขอบทาง ไหล่ทาง ทางข้าม ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ตรอก ซอย สะพาน หรือถนนส่วนบุคคลซึ่งเจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้เป็นทางสัญจรได้

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วยหนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน เรือ แพ ตลาด คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง ัฒจันทร์ เขื่อน ประตูน้ำ อุโมงค์ หรือป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระ หรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็นของโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า วัสดุพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

“ซากรถยนต์” หมายความว่า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องจักรกล เรือ ล้อเลื่อน ยานพาหนะอื่น ๆ ที่เสื่อมสภาพจนไม่อาจใช้งานได้ และหมายความรวมถึงชิ้นส่วนของรถ เครื่องจักรกลหรือยานพาหนะ

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (1) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (2) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (3) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

- (1) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล
- (2) ปลัดสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (3) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายอำเภอ สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) รองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 3

การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ ซึ่งไม่ใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใด เท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใด

- (1) บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใดๆ ลงบนถนนหรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร
- (2) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใด

- (1) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ
- (2) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา 33 ห้ามมิให้ผู้ใด เท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพ ซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดสวมสาธารณะหรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอย

มาตรา 34 ห้ามมิให้ผู้ใด เท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

หมวด 5

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 44 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) โฆษณาให้ประชาชนทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

(3) ตักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำตักเตือนหรือดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 45 เมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในท้องที่ใดและพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องที่นั้นทุกคนร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งที่ผิดนั้นปรากฏอยู่ในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะอีกต่อไป

ให้เจ้าพนักงานท้องที่จัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ และให้วางระเบียบการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 46 ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงาน ท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง มาตรา 15 มาตรา 20 มาตรา 22 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 55 ผู้ใดขับซึ่งรถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราาย มูลฝอย หรือมีน้ำมันและวัตถุดังกล่าวดังกล่าวได้ตกลง ปลิว พุ่งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนนต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา 57 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง มาตรา 19 มาตรา 23 มาตรา 30 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 34 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 38 ลงวันที่ 5 เมษายน 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการใช้จุจากระเบี่ย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2484
- (2) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2495
- (3) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2497
- (4) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2505
- (5) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2527
- (6) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้จุจากระเบี่ย พุทธศักราช 2480
- (7) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้จุจากระเบี่ย (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2484
- (8) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้จุจากระเบี่ย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2497

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า จุจากระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ขยะพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งไม่ใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้

“ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสี้ยวๆ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึง

ถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุม เพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าว เป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ข้อกำหนดท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้น โดยราชการส่วนท้องถิ่น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (1) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (2) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (3) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสาธารณสุข

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 3

การกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย

มาตรา 18 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นหรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา 19 ก็ได้

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 20 เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

- (1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้
- (2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน
- (3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้นๆ
- (4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูง ตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 พึงจะเรียกเก็บได้
- (6) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์

หมวด 15

บทกำหนดโทษ

มาตรา 71 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 19 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 73 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา 20 (5) มาตรา 32 (2) มาตรา 35 (1) หรือ (4) หรือมาตรา 40 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยในต่างประเทศ

แซคเคอร์ (Zacher . 1975 : 4883A) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับ 11 ในรัฐมอนทานา โดยสุ่มนักเรียนจำนวน 463 คน จากโรงเรียน 6 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามเป็นแบบ เอ การรับทราบสภาพสิ่งแวดล้อมของไซราคัส (Syracuse Environmental Awareness Test A) ผลการศึกษาพบว่า เพศ ขนาดครอบครัว การอ่านวารสาร และหนังสือพิมพ์การได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และภูมิลำเนาของนักเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จากการเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ พบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดเล็ก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่มาจาก ครอบครัวขนาดใหญ่ และนักเรียนที่อ่านหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ 3 ฉบับขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่อ่านหนังสือพิมพ์น้อยกว่านั้น

อลายโม (Alaimo . 1969 : 5427A) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ เพศ การยอมรับตนเอง การเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โอกาสในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเพศชาย และเพศหญิง มีค่านิยมต่อสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน และนักเรียนทุกระดับจะคำนึงถึงเหตุผลด้านเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุแรกที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และนักเรียนแต่ละระดับจะมองการแก้ปัญหาด้วยแนวทางต่างๆ กัน ดังนั้นการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมควรจะแปรไปตามระดับของนักเรียน

ฟอร์เทล (Foerstel. 1976 : 2600-2601A) ได้ศึกษาโดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องที่มีต่อการรับรู้และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและนักการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาใหญ่ คือมลภาวะทางน้ำ การใช้ที่ดินไม่คุ้มค่า มลภาวะทางอากาศ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การแก้ปัญหาระยะสั้นทำได้โดยใช้มาตรการด้านกฎหมาย การให้การศึกษาและความรู้ผ่านสื่อมวลชน การแก้ปัญหาระยะยาวโดยการวางแผนการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอุปสรรคในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมคือความไม่สนใจของมวลชน และขาดความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเป็นค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

✓ ฮารฮาฟ (Harahap 1984 : III) ได้ศึกษาเรื่อง Recycling Potentials of Solid Waste at source and Disposal site in Jakarta, Indonesia. ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์มีการคัดแยกเป็นทอดๆ โดยเริ่มการคัดแยกจากแหล่ง

กำเนิดโดยเจ้าของเคหะสถาน คัดแยกโดยเจ้าหน้าที่เก็บขนมูลฝอย และคัดแยกโดยผู้ซัดคุ้ย (Scavenger) บริเวณที่กอง ทั้งหมดมีการคัดแยกโดยไม่มีรูปแบบชัดเจน จากการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ดำเนินการในอัตราที่สูง กล่าวคือ เจ้าของเคหะสถานมีรายได้จากการจำหน่ายมูลฝอยที่คัดแยกประเภท ประมาณ 3,000 - 10,000 เหรียญอินโดนีเซียต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถ้าคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ออกจากขยะมูลฝอยจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ปฏิบัติได้อีกทางหนึ่ง และถ้ามีการจัดรูปแบบที่ชัดเจนจะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เพิ่มมากขึ้น

เพิร์กส์ (Perkes . 1976 : 4924 - 4925 A) ได้ศึกษาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับ 10 และ 12 จากโรงเรียนบริเวณทะเลสาบทั้ง 5 และรัฐทางตะวันตก 6 รัฐ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน คะแนนเจตคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับ 12 สูงกว่านักเรียนระดับ 10 แต่คะแนนความรู้ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศไทย

สุพจน์ เพชรกรรมพุม (2532 : ก - ข) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทด้านป่าไม้ ดิน และน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โกลินทร์ รังสยาพันธ์ (2521 : ก - ข) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงถูกลงในที่อันไม่สมควรเป็นการเพิ่มให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และยังพบว่าลักษณะในตัวคน ความรู้ความเข้าใจในความรุนแรงและอันตรายของปัญหา ความรู้ความเข้าใจในสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ความรู้ความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหา ทัศนคติที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการประพฤติปฏิบัติอันมีส่วนเพิ่มหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

อมรรตน์ รีกิจศิริกุล (2530 : ก) ได้ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มารดา มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณงค์ ศรีสนธิ (2524 : ก) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง นักศึกษาหญิงมีความรู้มากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภาคต่าง ๆ กันนั้นมีความรู้แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอาชีพต่างกันมีความรู้ในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาทั้งหมดโดยเฉลี่ยมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางบวก นักศึกษาชายมีเจตคติในทางบวกมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภาคต่าง ๆ กันมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

จารุลักษณ์ ประเสริฐวิช (2530 : ก) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง นักเรียนหญิงมีความรู้สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพน้ำ อากาศ เสียงในกรุงเทพมหานครว่าไม่น่าพอใจ

ประมวล พูนสังข์ (2536 : ก - ข) ได้ศึกษา ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนในเขตเมืองและชนบทของจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติในการกำจัดขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชน นั้นมีบทบาทสำคัญต่อการเก็บรวบรวม และกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งหากประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย หรือมีทศนคติที่ผิดไปจากหลักการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลแล้ว จะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างไม่ถูกวิธีในการกำจัดขยะมูลฝอย อันจะส่งผลให้เกิดความลำบาก ลำช้า ต่อการเก็บรวบรวมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น เทศบาล และในเขตชนบท ก็จะมีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล อันจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

เสน่ห์ พบพาน (2528 : ก-ข) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน อำเภอนครหลวง : ศึกษากรณีกิจการอุตสาหกรรมในเขตเกษตรกรรม ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมพบว่า ประชากรกลุ่มที่อาศัยอยู่ใกล้โรงงาน มีการศึกษาสูงกว่า ป.4 มีที่ดินทำกินมากกว่า 10 ไร่ และมีความสัมพันธ์กับสังคมภายนอกมาก มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหา

สิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน และการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวม ส่วนอายุ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และการเข้าถึงสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

✓ นิรมล กลับชุ่ม (2534 : ก - ข) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยครูเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อม ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และพบว่า เพศ ภูมิลำเนาเดิม การเรียนวิชาทางสิ่งแวดล้อม การเข้าชมรมทางสิ่งแวดล้อม และการได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม ที่ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมใน กรุงเทพมหานคร ของนักศึกษาวิทยาลัยครูขึ้นอยู่กับ เพศ และคะแนนเฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

X สุวิมล ภักดีพิบูลย์ (2535 : ก - ข) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแม่บ้านมีพฤติกรรม เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องในระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องในระดับปานกลาง และพบว่ากลุ่มแม่บ้านที่ประกอบอาชีพรับราชการ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มที่มีที่พักอาศัยในเขตตลิ่งชัน กลุ่มที่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย กลุ่มที่มีความเชื่อ ค่านิยม ในการกำจัดขยะมูลฝอยถูกต้องมาก และกลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับสูง เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยได้ถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ภูมิลำเนาเดิม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย

X ชลธิชา ตั้งอัน (2534 : ก - ข) ได้ศึกษาระดับความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน ของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตัวแปรระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และความถี่ในการรับข่าวสาร แม่บ้านมีความเชื่อที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง พบว่า

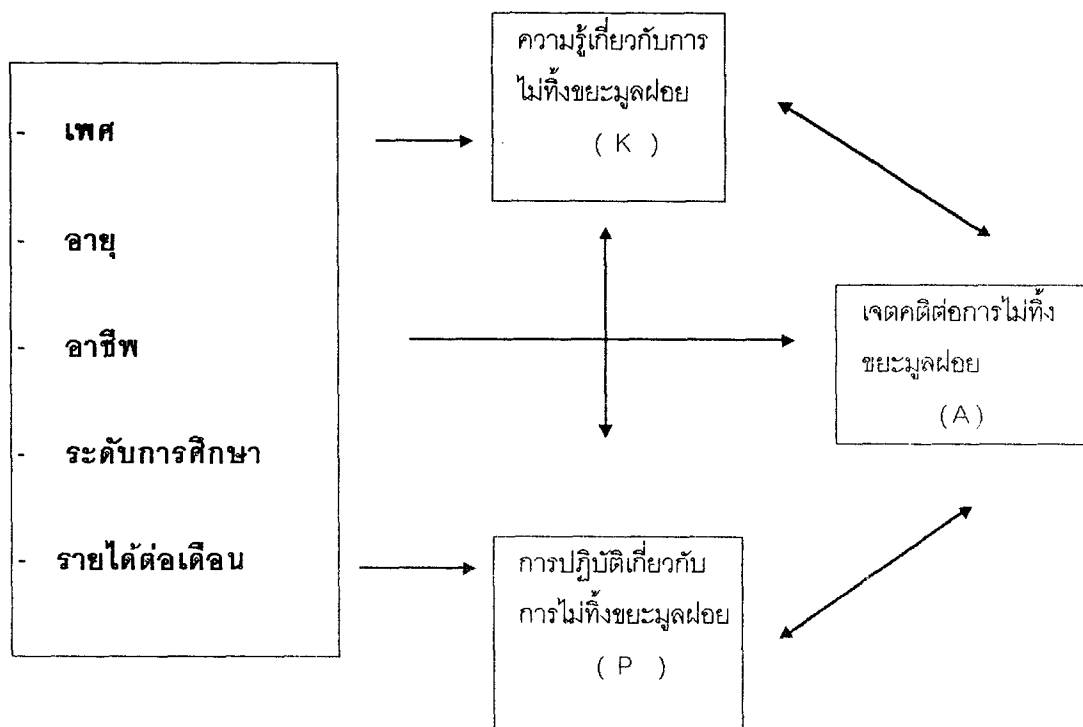
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภูมิฐานะ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับฟังข่าวสาร แม่บ้านมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตัวแปรศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิฐานะ สมาชิกภายในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัย ความถี่ในการรับฟังข่าวสาร และแหล่งข่าวสาร พบว่า ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

✓ สุวลัย ธำรงศักดิ์ศิริ (2537 :ก - ข) ได้ศึกษา เรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มรวม ไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียน นักเรียนที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องสูงมีพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นักเรียนที่มีการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมสูงมีพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องมากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมต่ำ การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง และการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องได้ ร้อยละ 28 และพบว่า ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังปรากฏตามภาพประกอบ 2

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

15. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีการปฏิบัติในการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

16. ความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

17. ความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

18. เจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษา ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น ประชาชนที่ตั่งบ้านเรือนพักอาศัยในพื้นที่กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร และมีชื่อในทะเบียนบ้านกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ปี 2539 จำนวน 1,184,755 คน (สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย . 2540 : 37-42)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น ประชาชนที่ตั่งบ้านเรือนพักอาศัยในพื้นที่กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร และมีชื่อในทะเบียนบ้านกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2539 จำนวน 400 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากสูตรการคำนวณขนาดประชากรของยามาเน่ (Yamane .1967 : 886)

1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาตามลำดับดังนี้

สูตรยามาเน่

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	จำนวนประชากร
e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (คำนวนความคลาดเคลื่อน 0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,184,755}{1 + 1,184,755 (0.05^2)} \\ &= 399.99 \end{aligned}$$

2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) แสดงจำนวนประชากร ของสำนักงานเขต จำแนกตามเพศและกลุ่มอายุของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ ดังนี้

2.1 สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากจำนวน 9 สำนักงานเขต ในพื้นที่กลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ได้สุ่มตัวอย่างมา 5 สำนักงานเขต

2.2 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบ่งเป็นกลุ่มย่อยโดยใช้ลักษณะของเพศเป็นตัวแบ่งกลุ่ม เป็นหญิงและชาย

2.3 สุ่มแบบแบ่งชั้นแบบ (Proportional stratified random sampling) โดยใช้ลักษณะความแตกต่างของกลุ่มอายุเป็นตัวแบ่งกลุ่ม แบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่ อายุ 16-20 ปี, อายุ 21-40 ปี, อายุ 41-60 ปี และ อายุ 60 ปี ขึ้นไป โดยสุ่มตามสัดส่วน

รายละเอียดดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของประชากรกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2539

สำนึก งานเขต	จำนวน ประชากร (คน)	ประชากร จำแนกตามเพศ (คน)	จำนวนประชากรแบบตามกลุ่มอายุ (คน)									
			อายุ 16-20 ปี		อายุ 21-40 ปี		อายุ 41-60 ปี		อายุ 60 ปีขึ้นไป		ชาย	ชาย
			หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย		
ประชากร	บึงกุ่ม	166,063	89,466	76,597	9,401	9,220	48,551	41,123	24,378	21,317	7,136	4,937
	บางกะปิ	179,091	99,398	79,693	9,926	9,701	48,796	41,906	26,662	22,328	14,014	5,758
	ลาดพร้าว	105,326	57,140	48,185	6,194	5,974	28,032	23,977	17,931	14,660	4,983	3,574
	บางเขน	191,459	98,263	93,196	10,188	10,175	53,914	51,609	26,283	24,750	7,878	6,662
	จตุจักร	130,233	67,787	62,446	7,188	7,930	31,929	29,755	21,048	19,045	7,622	5,716
	ดอนเมือง	186,016	97,653	88,363	9,796	10,778	54,661	49,235	25,993	24,023	7,203	4,327
	มีนบุรี	105,647	55,080	50,567	6,335	6,484	31,405	28,398	12,905	12,319	4,435	3,366
	ลาดกระบัง	67,528	35,538	31,990	4,094	4,091	19,232	17,398	9,040	8,005	3,172	24,496
	หนองจอก	53,392	27,863	25,529	3,363	3,388	14,025	13,557	6,431	6,089	4,044	2,495
	รวม 9	1,184,755	628,188	556,566	66,485	67,741	330,545	296,958	170,671	152,536	60,487	39,331
กลุ่มตัวอย่าง	บึงกุ่ม	119	64	55	7	7	35	30	17	15	5	3
	บางกะปิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ลาดพร้าว	75	41	34	4	4	20	17	13	10	4	3
	บางเขน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	จตุจักร	93	48	45	5	6	23	21	15	14	5	4
	ดอนเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	มีนบุรี	75	39	36	5	5	22	20	9	9	3	2
	ลาดกระบัง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	หนองจอก	38	20	18	2	2	10	10	5	4	3	2
	รวม 5	400	212	188	23	24	110	98	59	52	20	14

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยมี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามความถี่ของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มากที่สุด มากน้อย ไม่ได้เลย

ตอนที่ 3

เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย โดยเป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ในกฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เป็นแบบ ถูก - ผิด

ตอนที่ 4

เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความมีทั้งที่แสดงทางบวกและทางลบ

ตอนที่ 5

เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ ไม่ปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัติเป็นประจำ ข้อคำถามจะมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม ความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย การแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง และกฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย จากตำรา เอกสาร วรสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ จากเอกสาร ตำรา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เพื่อนำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามตามความเหมาะสม
3. สร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการณ์การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา โดยมีเนื้อหาครอบคลุม และตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด มีรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 สร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีลักษณะเป็นแบบถูก - ผิด ได้จำนวน 32 ข้อ
 - 3.2 สร้างแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้จำนวน 27 ข้อ
 - 3.3 สร้างแบบสอบถามวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 3 ระดับ ได้จำนวน 30 ข้อ

แล้วนำแบบทดสอบและแบบสอบถามตามข้อ 3.1 ,3.2 และ 3.3 ไปปรึกษาประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ และนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้เรียบร้อยเพื่อดำเนินการต่อไป
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษา และข้อเสนอนั้นต่าง ๆ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการให้คะแนนนั้น ผู้วิจัยได้ให้คะแนนโดยอาศัยเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนตัวไม่มีคะแนน

ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจความถี่ของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับไม่มี

คะแนน

ตอนที่ 3 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เป็นแบบทดสอบแบบ
ถูก - ผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตอบถูกต้อง	ได้	1	คะแนน
ตอบผิด	ได้	0	คะแนน
ไม่ตอบ	ได้	0	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย แบ่งเป็น
3 ระดับ โดยอิงเกณฑ์ได้ระดับคะแนนดังนี้

ถ้าได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 (8 – 10 คะแนน) หมายถึง ความรู้ดี

ถ้าได้คะแนนร้อยละ 50 – 79.99 (5 - 7.9 คะแนน) หมายถึง ความรู้ปานกลาง

ถ้าได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 (ต่ำกว่า 5 คะแนน) หมายถึง ความรู้ต้องปรับปรุง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ การตรวจให้คะแนนจะมีช่วงอยู่ระหว่าง
1 - 5 คะแนน ความแตกต่างของคะแนนขึ้นอยู่กับคำตอบและข้อความว่าจะเป็นข้อความทาง
บวกหรือทางลบ ดังนี้

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเจตคติ โดยดัดแปลงจากหลักเกณฑ์การ
ประเมินของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 เจตคติดี

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 เจตคติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 เจตคติไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ ไม่ปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัติเป็นประจำ เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อจะให้คะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

ไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 2 คะแนน

ข้อความทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

ไม่ปฏิบัติ ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน การปฏิบัติ โดยดัดแปลงจากหลักเกณฑ์การประเมินของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538:10) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.34 - 2.00 การปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 0.67 - 1.33 การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.66 การปฏิบัติอยู่ในระดับไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม โดยใช้สูตร IC และเลือกข้อความที่มีค่า IC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นแบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยได้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำนวน 25 ข้อ , แบบสอบถามวัดเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำนวน 27 ข้อ และแบบสอบถามวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำนวน 30 ข้อ

2. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในสำนักงานเขต กลุ่มบูรพาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วมา ตรวจให้คะแนน จากนั้นจึงนำมาหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แบบทดสอบความรู้ หาค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.2 - 0.8 และค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล (Point biserial correlation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 129-131) ได้แบบทดสอบความรู้ จำนวน 10 ข้อ

2.2 แบบสอบถามเจตคติและการปฏิบัติ หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial correlation) เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 131) ได้แบบสอบถามวัดเจตคติ จำนวน 25 ข้อ และได้แบบสอบถามวัดการปฏิบัติ จำนวน 30 ข้อ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3.1 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ทำโดยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับประชาชนกลุ่มบูรพา ในสำนักงานเขตที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 100 คน ตอบแบบทดสอบ นำมาตรวจให้คะแนนแล้วคำนวณหา ค่าความเชื่อ มั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 123) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เท่ากับ 0.70

3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติ และแบบสอบถามวัดการ ปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนกลุ่มบูรพาที่ ไม่ได้ เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถาม นำมาตรวจให้คะแนนแล้ว คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Corfficent) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามวัดเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เท่ากับ 0.82 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เท่ากับ 0.88

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการเขตที่อยู่ในกลุ่มนุรพา เพื่อขออนุมัติในการเก็บข้อมูล หลังจากผ่านการพิจารณาอนุมัติแล้วจึงเข้าพบผู้อำนวยการเขตที่อยู่ในกลุ่มนุรพา เพื่อขออนุมัติและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. แจกแบบสอบถาม อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. ปฏิบัติตามข้อ 2 และข้อ 3 ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2542 รวมเวลาประมาณ 5 เดือน ได้รับแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 เพื่อนำไปวิเคราะห์ ต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

มารีเกรเน่ จอมสุลี
ตอนที่ 2 11 ก. 3 -

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ~~ทั้ง 4~~ ตอน มาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้
2. ตรวจสอบให้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อ ของแบบสอบถามแต่ละชุดตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. แจกแจงข้อมูลเป็นกลุ่มตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา
4. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน

5. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะมูลฝอยของประชาชน กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ของตัวแปรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยการทดสอบค่าที (t - test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ของตัวแปรอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน โดยการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร

มากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (One Way Analysis of Variance) ถ้าการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's) ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 79)

สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตรของโรวินีลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) (สมบูรณ์ ชิตพงษ์ . 2523 : 178)

สูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ ลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การวิเคราะห์หาความยากง่าย โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 129)

สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.3 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก

2.3.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ใช้วิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ที่มีชื่อว่าพอยต์ไบซีเรียล (Point biserial correlation) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 130-131)

สูตร

$$r_{pbi} = \frac{\overline{Xp} - \overline{Xq}}{S_x} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ	r_{pbi}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล ซึ่งคืออำนาจจำแนก
	S_x	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งฉบับ (ซึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง)
	$\overline{Xp}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในตัวแปรต่อเนื่องสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 1
	$\overline{Xq}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในตัวแปรต่อเนื่องสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 0
	p	หมายถึง	สัดส่วนของคะแนนที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 1
	q	หมายถึง	สัดส่วนของคนที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 0

2.3.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกาไม่ทิ้งขยะมูลฝอย โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial correlation) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 131)

สูตร

$$r_{bi} = \frac{\overline{Xp} - \overline{Xq}}{S_x} \cdot \frac{pq}{y}$$

เมื่อ	r_{bi}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล ซึ่งก็คือค่าอำนาจจำแนก
	y	หมายถึง	ค่าจุดตัดบนแกน y (Ordinate) ที่แบ่งพื้นที่ใต้โค้งเป็นสัดส่วน p และ q
	S_x	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมด (ซึ่งเป็นตัวแปรต่อเนื่อง)
	$\overline{Xp}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายชื่อสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนเป็น 1 (ยอมรับว่าเป็นคะแนนต่อเนื่อง)
	$\overline{Xq}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายชื่อสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนเป็น 0 (ยอมรับว่าเป็นคะแนนต่อเนื่อง)
	p	หมายถึง	สัดส่วนของคนที่ได้คะแนนเป็น 1
	q	หมายถึง	สัดส่วนของคนที่ได้คะแนนเป็น 0

2.4 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

2.4.1 แบบทดสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 123)

สูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{(n-1)} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	$1 - p$ (สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ)
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.4.2 แบบสอบถามวัดเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะ
มูลฝอย โดยการทดสอบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 125-126)

สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	หมายถึง	จำนวนข้อ
	S_i^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ของตัวแปรสองกลุ่มที่เป็นอิสระ
จากกัน โดยการทดสอบค่าที (t - test) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 163)

สูตร

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงแบบที
	$\overline{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\overline{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_1^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_2^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_2	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ
	df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยทดสอบค่าเอฟ (F - test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ (One - Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2537 : 249)

สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ (F - distribution)
	MS_b	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าการทดสอบพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 227)

สูตร

$$S = \sqrt{(k - 1)F(\alpha, df_b, df_w) \cdot \sqrt{\frac{2}{n}} |MS_w}$$

เมื่อ	S	แทน ค่าวิกฤติแบบเซฟเฟ
	$F(\alpha, df_b, df_w)$	แทน ค่า F ที่เปิดจากตารางการแจกแจงของค่า F ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = α โดยมีค่า $df_b = k - 1$ และ $df_w = N - k$ เมื่อ k แทนกลุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ค่าวิกฤติของ F)
	SM	แทน Mean square ภายในกลุ่มที่ได้คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 144)

สูตร

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนของตัวแปร Y เป็นคู่ๆ ในรูปคะแนนดิบ
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X

$$\Sigma Y^2 \quad \text{แทน} \quad \text{ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบ}$$

$$\text{ตัวแปร } Y$$

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยค่าสถิติที (t-test) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 325)

สูตร

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้
 N แทน จำนวนข้อมูลหรือจำนวนคน

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t - distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	จำนวนค่าความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean square)
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability)
q	แทน	q - Statistic
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยแบ่งได้ออกเป็น 4 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ ของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างหรือประชาชนกลุ่มบูรพา

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรอิสระที่ศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยการแจกแจงความถี่ เป็นร้อยละ ดังปรากฏตามตาราง 6

ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	188	47.00
หญิง	212	53.00
รวม	400	100.00
อายุ		
16 – 20 ปี	47	11.75
21 – 40 ปี	208	52.00
41 – 60 ปี	111	27.75
มากกว่า 60 ปี	34	8.50
รวม	400	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ	101	25.30
เกษตรกรรวม	15	3.80
ค้าขาย	80	20.00
ลูกจ้างเอกชน	67	16.80
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	133	33.30
ธุรกิจส่วนตัว	4	1.00
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	92	2.50
ประถมศึกษา	188	14.30
มัธยมศึกษา	98	37.80
อุดมศึกษา	22	45.50
รวม	400	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	92	23.00
3,001 - 8,000 บาท	188	47.00
8,001 - 20,000 บาท	98	24.50
มากกว่า 20,000 บาท	22	5.50
รวม	400	100.00

จากตาราง 6 ประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่ทำการศึกษาค้นคว้าเป็นเพศชาย
จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 เพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00

อายุของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมามีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.75 สำหรับกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.50

อาชีพของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาได้แก่นักเรียนนักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 25.30 สำหรับอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.00

ระดับการศึกษาของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.80 สำหรับผู้จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.50

รายได้ต่อเดือน ของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 3,001 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 8,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.50 สำหรับผู้ที่มีรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไปมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ดังปรากฏตามตาราง 7

ตาราง 7 แสดงความถี่ และร้อยละ ของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ความถี่	ร้อยละ
จากโทรทัศน์		
ไม่ได้เลย	6	1.50
น้อย	71	17.80
มาก	206	51.50
มากที่สุด	117	29.30
รวม	400	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ความถี่	ร้อยละ
จากวิทยุ		
ไม่ได้เลย	27	6.80
น้อย	183	45.80
มาก	169	42.30
มากที่สุด	21	5.30
รวม	400	100.00
จากหนังสือพิมพ์		
ไม่ได้เลย	39	9.80
น้อย	160	40.00
มาก	178	44.50
มากที่สุด	23	5.80
รวม	400	100.00
จากวารสาร, นิตยสาร		
ไม่ได้เลย	71	17.80
น้อย	217	54.30
มาก	97	24.30
มากที่สุด	15	3.80
รวม	400	100.00
จากเจ้าหน้าที่ทางราชการ		
ไม่ได้เลย	59	14.80
น้อย	154	38.50
มาก	148	37.00
มากที่สุด	39	9.80
รวม	400	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ความถี่	ร้อยละ
จากสมาชิกในครอบครัว		
ไม่ได้เลย	39	9.80
น้อย	166	41.50
มาก	165	41.30
มากที่สุด	30	7.50
รวม	400	100.00
จากแผ่นพับประชาสัมพันธ์		
ไม่ได้เลย	85	21.30
น้อย	154	38.50
มาก	139	34.80
มากที่สุด	22	5.50
รวม	400	100.00

จากตาราง 7 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยจากโทรทัศน์มาก คิดเป็นร้อยละ 51.50 และแหล่งข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ได้รับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.50 ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารจากวารสาร นิตยสาร จากวิทยุ จากสมาชิกในครอบครัว จากเจ้าหน้าที่ทางราชการ และจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ได้รับน้อย คิดเป็นร้อยละ 54.30, 45.80, 41.50, 38.50 และ 38.50 ตามลำดับ แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ประชาชนได้รับจากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ จากป้ายประชาสัมพันธ์คำเชิญชวนของ กรุงเทพมหานคร เช่น ขยะในมือท่านลงถังเถอะครับ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ บริเวณริมถนน สถานศึกษา สถานที่ราชการ จากหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังปรากฏตามตาราง 8-24

ตาราง 8 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

พฤติกรรม	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ระดับ
ความรู้	10	7.50	.15	ปานกลาง
เจตคติ	5	4.26	.43	ดี
การปฏิบัติ	2	1.37	.31	ดี

จากตาราง 8 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี

ตาราง 9 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	N	$\bar{X}$	S	t	p
ความรู้					
ชาย	188	7.31	1.56	-2.32*	.021
หญิง	212	7.67	1.51		
เจตคติ					
ชาย	188	4.21	.47	-1.94	.053
หญิง	212	4.30	.38		
การปฏิบัติ					
ชาย	188	1.30	.35	-3.95*	.000
หญิง	212	1.43	.26		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 3 ส่วนเจตคติของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยพบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน (อายุ)	<i>n</i>	$\bar{X}$	S
ความรู้			
16 – 20 ปี	47	7.27	1.79
21 – 40 ปี	208	7.49	1.53
41 – 60 ปี	111	7.61	1.51
มากกว่า 60 ปี	34	7.56	1.33
รวม	400	7.50	1.54
เจตคติ			
16 – 20 ปี	47	4.25	.44
21 – 40 ปี	208	4.29	.41
41 – 60 ปี	111	4.28	.42
มากกว่า 60 ปี	34	4.04	.48
รวม	400	4.26	.43
การปฏิบัติ			
16 - 20 ปี	47	1.30	.28
21 – 40 ปี	208	1.37	.30
41 – 60 ปี	111	1.41	.29
มากกว่า 60 ปี	34	1.29	.41
รวม	400	1.37	.31

จากตาราง 10 แสดงว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุของคะแนนด้านความรู้ เท่ากับ 7.50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติเท่ากับ 4.26 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติ เท่ากับ 1.37 คะแนน เนื่องจากตัวแปรอายุ มีมากกว่า 2 กลุ่ม จึงนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ดังปรากฏตามตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	3	4.07	1.36	.5709	.6345
ภายในกลุ่ม	396	941.92	2.39		
รวม	399	945.99			
เจตคติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.81	.60	3.3516*	.0191
ภายในกลุ่ม	396	71.44	.18		
รวม	399	73.25			
การปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	.64	.21	2.1943	.0882
ภายในกลุ่ม	396	38.34	.09		
รวม	399	38.97			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความรู้ เรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีอายุต่างกันมีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ข้อที่ 5 และพบว่าประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน จึงนำเจตคติไปทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's) ดังปรากฏตามตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

อายุ		มากกว่า 60 ปี	16 – 20 ปี	41 – 60 ปี	21 – 40 ปี
	$\bar{X}$	4.04	4.25	4.28	4.29
มากกว่า 60 ปี	4.04	-	.21	.24*	.25*
16 – 20 ปี	4.25		-	.03	.04
41 – 60 ปี	4.28			-	.01
21 – 40 ปี	4.29				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีอายุ 21-40 ปี มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี และประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีอายุ 41 – 60 ปี มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มบุรพากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 21-40 ปี และ 41-60 ปี มีเจตคติดีกว่าประชาชนกลุ่มบุรพากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน (อาชีพ)	<i>n</i>	$\bar{X}$	S
ความรู้			
นักเรียนหรือ นักศึกษาหรือไม่ ประกอบอาชีพ	101	7.41	1.64
เกษตรกร	15	7.20	1.01
ค้าขาย	80	7.19	1.29
ลูกจ้างเอกชน	67	7.45	1.50
รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ	133	7.80	1.63
ธุรกิจส่วนตัว	4	8.25	1.50
รวม	400	7.50	1.54
เจตคติ			
นักเรียนหรือ นักศึกษาหรือไม่ ประกอบอาชีพ	101	4.15	.50
เกษตรกร	15	4.16	.37
ค้าขาย	80	4.24	.40
ลูกจ้างเอกชน	67	4.27	.41
รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ	113	4.36	.37
ธุรกิจส่วนตัว	4	4.13	.32
รวม	400	4.26	.43

ตาราง 13 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน (อาชีพ)	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S</i>
การปฏิบัติ			
นักเรียนหรือ นักศึกษาหรือ ไม่ประกอบอาชีพ	101	1.25	.30
เกษตรกร	15	1.42	.24
ค้าขาย	80	1.35	.34
ลูกจ้างเอกชน	67	1.38	.32
รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ	113	1.46	.27
ธุรกิจส่วนตัว	4	1.37	.31
รวม	400	1.37	.31

จากตาราง 13 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงขยะมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ ของคะแนนด้านความรู้ เท่ากับ 7.50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติเท่ากับ 4.26 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติ เท่ากับ 1.37 คะแนน เนื่องจากตัวแปรอาชีพ มีมากกว่า 2 กลุ่ม จึงนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ดังปรากฏตาม

ตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย
ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	5	24.82	4.96	2.1231	.0619
ภายในกลุ่ม	394	921.18	2.34		
รวม	399	946.00			
เจตคติ					
ระหว่างกลุ่ม	5	2.88	.57	3.22*	.0073
ภายในกลุ่ม	394	70.37	.18		
รวม	399	73.25			
การปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	5	2.68	.53	5.8172*	.0000
ภายในกลุ่ม	394	36.29	.09		
รวม	399	38.97			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้ เรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ประชาชนกลุ่มบุรพา ที่มีอาชีพต่างกันมีเจตคติและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ข้อที่ 9 จึงนำเจตคติกับการปฏิบัติไปทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ดังปรากฏตามตาราง 15 และ ตาราง 16

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย
ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ		ธุรกิจ ส่วนตัว	นักเรียน/ นักศึกษา หรือไม่ ประกอบ อาชีพ	เกษตรกรรวม	ค้าขาย	ลูกจ้าง เอกชน	รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ
	$\bar{X}$	4.13	4.15	4.16	4.24	4.26	4.36
ธุรกิจส่วนตัว	4.13	-	.02	.03	.11	.13	.23
นักเรียน/ นักศึกษาหรือ ไม่ประกอบอาชีพ	4.15		-	.01	.09	.11	.21*
เกษตรกรรวม	4.16			-	.08	.10	.20
ค้าขาย	4.24				-	.02	.12
ลูกจ้างเอกชน	4.26					-	.10
รับราชการหรือรัฐ วิสาหกิจ	4.36						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพาที่เป็นนักเรียนนักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบุรพาที่ประกอบอาชีพ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีเจตคติดีกว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นนักเรียนนักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ ส่วนคู่อื่นๆพบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ		นักเรียน/ นักศึกษา หรือไม่ ประกอบ อาชีพ	ค้าขาย	ธุรกิจ ส่วนตัว	ลูกจ้าง เอกชน	เกษตรกร	รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ
	$\bar{X}$	1.25	1.35	1.37	1.39	1.41	1.46
นักเรียน/ นักศึกษาหรือ ไม่ประกอบอาชีพ	1.25	-	.10	.12	.14	.16	.21*
ค้าขาย	1.35		-	.02	.04	.06	.11
ธุรกิจส่วนตัว	1.37			-	.02	.04	.09
ลูกจ้างเอกชน	1.39				-	.02	.07
เกษตรกร	1.41					-	.05
รับราชการหรือรัฐ วิสาหกิจ	1.46						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพาที่เป็นนักเรียนนักศึกษา หรือไม่ประกอบอาชีพ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบุรพา ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีการปฏิบัติดีกว่า ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นนักเรียนนักศึกษา หรือไม่ประกอบอาชีพ ส่วนคู่อื่นๆ พบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับ
การศึกษา

แหล่งความแปรปรวน (ระดับการศึกษา)	<i>n</i>	$\bar{X}$	S
ความรู้			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	10	6.70	.67
ประถมศึกษา	57	7.42	1.60
มัธยมศึกษา	151	7.50	1.46
อุดมศึกษา	182	7.57	1.61
รวม	400	7.50	1.54
เจตคติ			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	10	3.65	.58
ประถมศึกษา	57	4.24	.35
มัธยมศึกษา	151	4.16	.43
อุดมศึกษา	182	4.38	.39
รวม	400	4.26	.43
การปฏิบัติ			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	10	.98	.49
ประถมศึกษา	57	1.33	.30
มัธยมศึกษา	151	1.35	.32
อุดมศึกษา	182	1.42	.28
รวม	400	1.37	.31

จากตาราง 17 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับ
พฤติกรรมกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา ของคะแนนด้านความรู้ เท่ากับ
7.50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติเท่ากับ 4.26 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติ

เท่ากับ 1.37 คะแนน เนื่องจากตัวแปรระดับการศึกษา มีมากกว่า 2 กลุ่ม จึงนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ดังปรากฏตามตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	3	7.68	4.96	1.0808	.3570
ภายในกลุ่ม	396	938.32	2.34		
รวม	399	946.00			
เจตคติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	7.68	2.56	15.4700*	.0000
ภายในกลุ่ม	396	65.57	.16		
รวม	399	73.26			
การปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.13	.71	7.6357*	.0001
ภายในกลุ่ม	396	36.84	.09		
รวม	399	38.97			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 11 และข้อที่ 12 จึงนำเจตคติกับการปฏิบัติไปทำ

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s) ดังปรากฏตามตาราง 19 และตาราง 20

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	อุดมศึกษา
	$\bar{X}$	3.65	4.16	4.24	4.38
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.65	-	.51*	.59 *	.73 *
มัธยมศึกษา	4.16		-	.08	.22 *
ประถมศึกษา	4.24			-	.14
อุดมศึกษา	4.38				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่าประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และแตกต่างจากประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งแตกต่างจากประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา มีเจตคติดีกว่า ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ส่วนประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีการศึกษาระดับมัศึกษามีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีเจตคติดีกว่า ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนคู่อื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าประถม ศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา
	$\bar{X}$	.98	1.32	1.35	1.42
ต่ำกว่าประถมศึกษา	.98	-	.34*	.37*	.44*
ประถมศึกษา	1.32		-	.03	.10
มัธยมศึกษา	1.35			-	.07
อุดมศึกษา	1.42				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบุรพาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา, มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา มีการปฏิบัติดีกว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาส่วนคู่อื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้
ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน (รายได้ต่อเดือน)	<i>n</i>	$\bar{X}$	S
ความรู้			
ต่ำกว่า 3,000 บาท	92	7.36	1.60
3,001 – 80,00 บาท	188	7.40	1.50
8,001 – 20,000 บาท	98	7.77	1.63
มากกว่า 20,000 บาท	22	7.50	.98
รวม	400	7.50	1.54
เจตคติ			
ต่ำกว่า 3,000 บาท	92	4.24	.43
3,001 – 8,000 บาท	188	4.21	.42
8,001 – 20,000 บาท	98	4.34	.40
มากกว่า 20,000 บาท	22	4.37	.45
รวม	400	4.26	.42
การปฏิบัติ			
ต่ำกว่า 3,000 บาท	92	1.26	.30
3,001 – 8,000 บาท	188	1.39	.32
8,001 – 20,000 บาท	98	1.40	.26
มากกว่า 20,000 บาท	22	1.46	.33
รวม	400	1.37	.31

จากตาราง 21 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ของคะแนนด้านความรู้ เท่ากับ 7.50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติเท่ากับ 4.26 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติ

เท่ากับ 1.37 คะแนน เนื่องจากตัวแปรรายได้ต่อเดือน มีมากกว่า 2 กลุ่ม จึงนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ดังปรากฏตามตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	3	12.13	4.04	1.7150	.1633
ภายในกลุ่ม	396	933.87	2.36		
รวม	399	946.00			
เจตคติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.45	.48	2.6744*	.0470
ภายในกลุ่ม	396	71.80	.18		
รวม	399	73.25			
การปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.42	.47	4.9917*	.0021
ภายในกลุ่ม	396	37.55	.09		
รวม	399	38.97			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความรู้เรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีเจตคติและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 14 ข้อที่ 15 จึงนำเจตคติกับการปฏิบัติไปทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's) ดังปรากฏตามตาราง 23

เมื่อนำเจตคติไปทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's) พบว่าไม่มีคู่ใดแตกต่างกัน

ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนน การปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ต่ำกว่า 3,000 บาท	3,001-8,000 บาท	8,001-20,000 บาท	มากกว่า 20,000 บาท
	$\bar{X}$	1.26	1.39	1.40	1.46
ต่ำกว่า 3,000 บาท	1.26	-	.13*	.14*	.20
3,001-8,000 บาท	1.39		-	.01	.07
8,001-20,000 บาท	1.40			-	.06
มากกว่า 20,000 บาท	1.46				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนกลุ่มบูรพาที่มีรายได้ต่อเดือน 3,001 - 8,000 บาท และ 8,001 - 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือน 8,001 - 20,000 บาท และ 3,001 - 8,000 บาท มีการปฏิบัติดีกว่าประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่าง

ตาราง 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร (n = 400)

พฤติกรรม	ความรู้	เจตคติ	การปฏิบัติ
ความรู้	-	.2358*	.1663*
เจตคติ		-	.4664*
การปฏิบัติ			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ด้านความรู้และเจตคติ
เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
($r = .2358$) ด้านความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .1663$) และด้านเจตคติกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .4664$) ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมติฐานข้อที่ 16 ข้อที่ 17 และข้อที่ 18

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่อเดือน ต่อพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป ประกอบด้วย 9 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตดอนเมือง สำนักงานเขตจตุจักร สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตบางกะปิ สำนักงานเขตบึงกุ่ม สำนักงานเขตหนองจอก สำนักงานเขตลาดกระบัง สำนักงานเขตมีนบุรี (คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 0244/2539 ; 1 – 2) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรของยามาเน่ (Yamane. 1967 : 886) แล้วนำมาหาสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างตามตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มอายุเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2539 ดังรายละเอียดที่ปรากฏตามตาราง 5

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบตามความถี่ของการรับข้อมูลข่าวสาร มากที่สุด มาก น้อย ไม่ได้เลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบถูก - ผิด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมด้านเจตคติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยการแจกความถี่คิดเป็นร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารโดยการแจกแจงความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการประเมินระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ดังนี้

4.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 , 2 และ 3

4.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมี 1 ตัวประกอบ (One - Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ถึงข้อ 15

4.3 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe 's)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 16 ถึงข้อ 18

สรุปผลการค้นคว้า

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่าร้อยละ 53.00 เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจร้อยละ 33.30 มีระดับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.50 และมีรายได้ต่อเดือน 3,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.00

ส่วนพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง เจตคติอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
2. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในระดับมาก สูงที่สุดจากแหล่งข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 51.50 ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับในระดับน้อย สูงที่สุด ได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารจากวารสาร นิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 54.30
3. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมด้านความรู้และการปฏิบัติดีกว่าเพศชาย
4. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมด้านเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 21-40 ปี และ 41-60 ปีมีพฤติกรรมด้านเจตคติดีกว่าประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี
5. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการปฏิบัติ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีเจตคติดีกว่าประชาชนกลุ่มนุรพาที่เป็นนักเรียน / นักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ

6. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมด้านเจตคติและการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาอุดมศึกษา มัธยมศึกษา ประถมศึกษา มีพฤติกรรมด้านเจตคติดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา และประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามี พฤติกรรมด้านเจตคติดีกว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนพฤติกรรมด้านการปฏิบัติพบว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา ประถมศึกษา มีการปฏิบัติดีกว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา

7. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนกลุ่มนุรพาที่มีรายได้ต่อเดือน 8,001-20,000 บาท 3,001-8,000 บาท มีการปฏิบัติดีกว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท

8. ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมด้านความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าเรื่องพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีประเด็นอภิปรายดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ด้านความรู้มีความรู้ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 7.50) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมด้านความรู้เป็นความสามารถในการจดจำเรียนรู้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ทำให้เกิดความคิดและพัฒนาทางด้านสติปัญญา ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะว่าการเผยแพร่แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการ

ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยยังทำได้ไม่ดีพอทั้งในเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาจากขยะมูลฝอย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทิ้งขยะมูลฝอย ทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ระดับปานกลาง

ด้านเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีเจตคติในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 4.26) แสดงว่าประชาชนมีความสนใจที่จะปฏิบัติในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง มีความรู้สึกที่ดีที่เกิดขึ้นภายในจิตใจมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการศึกษาครั้งนี้จะเห็นว่า ประชาชนกลุ่มนุรพา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 40 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรับผิดชอบสูง เช่น กลุ่มแม่บ้าน เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยกลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอื่น ๆ เช่นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน ทำให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องได้

ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 1.37) แสดงว่าประชาชนมีการปฏิบัติตามต่อการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประชาชนมีเจตคติที่ดี ก่อให้เกิดสภาพสนใจการยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

2. สำหรับด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย จากแหล่งต่าง ๆ ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายแหล่ง แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาก ได้แก่ โทรทัศน์ รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์ ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับน้อยได้แก่ วารสาร นิตยสาร วิทยุ สมาชิกในครอบครัว เจ้าหน้าที่ทางราชการ และแผ่นพับประชาสัมพันธ์ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่จากป้ายประชาสัมพันธ์คำเชิญชวนของกรุงเทพมหานคร เช่น “ขยะในมือท่านลงถังเถอะครับ” ป้ายโฆษณาริมถนน สถานที่ราชการ จากองค์การเอกชน กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัย โรงเรียน ครู และการพูดคุยกับเพื่อน ซึ่งสรุปได้ว่าการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ความรู้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขยะมูลฝอยทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ และหน่วยราชการควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง กฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย แก่เจ้าหน้าที่ราชการพร้อมทั้งทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์แจกจ่ายให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยให้มากยิ่งขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

3.1 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และ 3 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติในการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน แสดงว่าเพศของประชาชนมีผลทำให้ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยพบว่าเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และการปฏิบัติสูงกว่าเพศชายสอดคล้องกับผลการศึกษาของจารุสิทธิ์ ประเสริฐวณิช (2530 : ก) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม พบว่าเพศมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมโดยนักเรียนหญิงมีความรู้สูงกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับการศึกษาของณรงค์ ศรีสนิท (2524 : ก) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง พบว่านักศึกษามีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง นักศึกษาหญิงมีความรู้มากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์ ธิกิจศิริกุล (2530 : ก) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของแซคเคอร์ (Zacher. 1975 : 4883 A) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับ 11 ในรัฐมอนทานา พบว่าเพศเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยนักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นิรมล กลัปทุม (2534 : ก-ข) ที่ทำการศึกษาคำรู้และพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครู เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครพบว่าเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ส่วนในด้านเจตคติของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน แสดงว่าเพศของประชาชนไม่มีผลทำให้เจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพาแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของอลายโม (Alaimo. 1969:5427 A) ที่ทำการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนเพศชายและเพศหญิงมี

ค่านิยมต่อสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าเพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ และการปฏิบัติ แต่ไม่มีผลต่อเจตคติ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพบว่า ประชาชนมี เจตคติค่อนข้างดี (ค่าเฉลี่ย 4.26) แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจมีความรู้สึกที่ดีภายในจิตใจต่อพฤติกรรมกาทั้งขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี และพบว่าเพศหญิงมีความรู้และการปฏิบัติดีกว่า เพศชาย เนื่องมาจากสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยที่เพศหญิงส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านคอยดูแลความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนจึงมีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยดีกว่าเพศชาย

3.2 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 21-40 ปี และ 41-60 ปี มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของถนอมวรรณ อยู่ชำ (2536 : 184 – 185) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคลากร สังกัดกรมพลศึกษาในส่วนกลาง ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรสังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลางที่มีระดับอายุต่างกันมีเจตคติด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของวิรัตน์ จันทรประเสริฐ (2541 : 39) ได้ศึกษา ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการออกกำลังกายของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรสังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลางที่มีระดับอายุต่างกัน มีเจตคติด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าอายุมีผลต่อเจตคติได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21 – 40 ปี และ 41 - 60 ปี เป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีความกระตือรือร้นสูง มีความใฝ่รู้ พร้อมที่จะรับรู้ถึงแนวความคิด ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาสภาพแวดล้อมอย่างมากเพื่อสร้างสังคมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ดังที่โอเร็ม (Orem. 1980 : 154) (ประภาพรรณ เปลียนแก้ว. 2540 : 106) กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะมากขึ้นย่อมมีการตัดสินใจทางเลือกที่ดี และมีการตัดสินใจที่ถูกต้องในเรื่องการดูแลตนเองทางด้านสุขภาพ ยอมรับที่จะกระทำเพื่อตัวเองได้ดีกว่าวัยเด็ก ส่งผลให้มีเจตคติที่ดี จากที่กล่าวมาเป็นเหตุผลอันหนึ่งที่ทำให้ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี และ 41-60 ปี เป็นกลุ่มประชาชนที่มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

สำหรับพฤติกรรมด้านความรู้และการปฏิบัติของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 และ 6 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของถนอมวรรณ อยู่ซ้ำ (2536 : 184 – 185) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคลากร สังกัดกรมพลศึกษาในส่วนกลาง ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรสังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลางที่มีระดับอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของกษมา สุขชวนธ์ (2540 : 133) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษา ภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของวิรัตน์ จันทรประเสริฐ (2541 : 39) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการออกกำลังกายของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรสังกัดกรมสามัญศึกษาที่มีระดับอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าอายุไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการเรียนรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ สถิติปัญญา ประสบการณ์ ความสามารถรับข้อมูลข่าวสาร และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติไม่แตกต่างกันได้

3.3 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีเจตคติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีเจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน และมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 9 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวิมล ภักดีพิบูลย์ (2535 : ก - ข) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มแม่บ้านที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ตั้งถิ่น (2534 : ก - ข) ที่ได้ศึกษาระดับความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีความเชื่อและการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้ ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ตั้งอัน (2534 : ก - ข) ที่ทำการศึกษาระดับความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าอาชีพมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่าอาชีพไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร อาจเนื่องจากประชาชนกลุ่มบุรพาส่วนใหญ่ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยจากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายเชิญชวนต่าง ๆ จึงทำให้มีความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเจตคติพบว่าแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มของนักเรียน นักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ อาจเนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีหน้าที่ที่ต้องให้คำแนะนำเชิญชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามนโยบายด้านการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมซึ่ง คลอบคลุมเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นในสังคมจึงเกิดเจตคติและการปฏิบัติที่ดีมากกว่ากลุ่มนักเรียนนักศึกษาซึ่งสังเกตได้จากสภาพปัญหาทางสังคมที่นักเรียน นักศึกษาในปัจจุบันมักไม่เคารพกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ที่สถาบันการศึกษาได้วางไว้ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นเดียวกับข้อห้าม บทกำหนดโทษต่าง ๆ ของกฎหมายเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในจิตใจ จึงทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีในการที่จะปฏิบัติตามได้

3.4 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 10 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเพิร์กส์ (Perkes.1976 : 4924-4925 A) ที่ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเจตคติของนักเรียนระดับ 10 และ 12 จากโรงเรียนบริเวณทะเลสาบทั้งห้า และรัฐทางตะวันตก 6 รัฐ ผลการศึกษาพบว่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของ

นักเรียนระดับ 10 และ 12 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของนิรมล กลัปชุ่ม (2534 : ก-ข) ที่ได้ศึกษาความรู้ และพฤติกรรมของนักเรียนวิทยาลัยครูเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมใน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีการเรียนวิชาทางสิ่งแวดล้อม การเข้าชมรมทางสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

ส่วนประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างก็มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 11,12 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างก็มีเจตคติและการปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชลิษา ตั้งอัน (2534 : ก-ข) ที่ได้ศึกษาความรู้ความเชื่อ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าแม่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเชื่อและการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าระดับการศึกษาไม่มีผลโดยตรงต่อความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร อาจเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดจากการศึกษาและค้นคว้าของบุคคลซึ่งได้จากการสังเกตและประสบการณ์ซึ่งต้องอาศัยเวลา ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันได้ แต่พบว่าระดับการศึกษา มีผลโดยตรงต่อเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีเจตคติดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา รวมทั้งผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเจตคติดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีการปฏิบัติดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับต่ำกว่าประถมศึกษาย่อมมีผลต่อการพัฒนาสติปัญญา มีโอกาสในการรับรู้ การตัดสินใจ การพิจารณาเลือกสรรและการปฏิบัติในการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องที่ดีกว่า นอกจากนั้นกิจกรรมในสถานศึกษา ในสถานที่ทำงานมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงเจตคติและส่งผลต่อการปฏิบัติที่เกิดขึ้นได้

3.5 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13 ที่ว่าประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของชลิษา ตั้งอัน (2534 : ก-ข) ทำการศึกษาระดับความรู้ ความเชื่อ

และการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน ของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อระดับความรู้ เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการศึกษาค้นคว้าของบุคคลทุกคน อาจเกิดขึ้นจากการสังเกต ประสบการณ์ จากการดำรงชีวิตประจำวัน การปฏิบัติงาน การศึกษา ซึ่งต้องอาศัยเวลา ดังนั้น ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจึงมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 14, 15 ที่ว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของศศธร พันธุ์เมธิร์ (2533 : 114) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี ของสตรีมีครรภ์ที่มารับบริการที่โรงพยาบาลราชวิถี ผลการศึกษาพบว่า สตรีมีครรภ์ที่มีรายได้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ตั้งอัน (2534 : ก-ข) ได้ศึกษาระดับความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน ของแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในครัวเรือนของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาสรุปได้ว่ารายได้ต่อเดือนของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีผลโดยตรงกับเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รายได้ต่อเดือนเป็นองค์ประกอบทางเศรษฐกิจหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน ส่วนในกลุ่มของประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมักจะมีเจตคติและการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ.2532:173-185)

3.6 จากการศึกษาพฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศหญิงมีความรู้ดีกว่าเพศชาย แต่ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษา

ครั้งนี้สรุปได้ว่าเพศมีผลต่อความรู้ได้ เพศหญิงมีความรู้ดีกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพความเป็นอยู่การดำรงชีวิตของสังคมไทย เพศหญิงส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน จึงก่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ดีกว่าเพศชายได้ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากความรู้เป็นความสามารถและทักษะทางด้านสมอง การใช้ความคิด สถิติปัญญา (Bloom, 1975 : 65 – 197) ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ถ้าประชาชนมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ จนเกิดความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ รู้จักวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย จนเกิดความกระจำจรัส ก็สามารถทำให้มีความรู้ที่ดีได้ ประกอบกับปัจจุบันแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยสามารถพบได้จากหลายแหล่ง เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร วิทยุ เป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มี อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันได้

4. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า

4.1 ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้สัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 16 ที่ว่า ความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ เพชรกรรมพุม (2532 : ก-ข) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอ ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ผลการศึกษาพบว่าความรู้ในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทด้านป่าไม้ ดิน และน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2521 : ก-ข) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ผลการศึกษาพบว่าความรู้ ความเข้าใจในสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ความรู้ความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการประพฤติปฏิบัติอันมีส่วนเพิ่มหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ ประมวล พูนสังข์ (2536 : ก - ข) ทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนในเขตเมือง และชนบทของจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่าความรู้

ทัศนคติ และการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนนั้น มีบทบาทสำคัญต่อการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะ มูลฝอย ซึ่งหากประชาชนมีทัศนคติที่ผิดไปจากหลักการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลแล้วจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างไม่ถูกวิธีในการกำจัดขยะมูลฝอย จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าความรู้เรื่องเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย อาจเนื่องมาจากความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงผลเสียที่จะได้รับในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง บทกำหนดโทษที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องขยะมูลฝอย ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประโยชน์ของการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องจากที่กล่าวนี้จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ได้ผลการศึกษาว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติ

4.2 ประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้สัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 17 ที่ว่าความรู้ของประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการศึกษาของ ชวาร์ท (Schwart. 1975 : 28-31) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้จะเป็นส่วนประกอบที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับรูปแบบความสัมพันธ์ของความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิชา ตั้งอัน (2534 : ก-ข) ที่พบว่าแม่บ้านที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมฝั่งคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร มีความรู้และการปฏิบัติสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ประมวล พูนสังข์ (2536 : ก-ข) ที่ทำการศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนในเขตเมืองและชนบทของจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษพบว่า ความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติในการกำจัดขยะมูลฝอยอันตรายของประชาชนนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งหากประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติไม่ถูกวิธีในการกำจัดขยะมูลฝอยได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ โกสินทร์ รัชสยาพันธ์ (2521 : ก-ข) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ผลการศึกษพบว่าความรู้ความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดดีแล้วก็จะยอมก่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

(ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 25) นั่นคือเมื่อมีความรู้เกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทิ้งขยะมูลฝอยแล้วก็จะช่วยให้การตัดสินใจเลือกปฏิบัติในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องได้ จากที่กล่าวมาแล้วจึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ได้ผลการศึกษาว่าความรู้มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการปฏิบัติได้

4.3 ประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีเจตคติสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 18 ที่ว่าเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน กลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มนุรพา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ตั้งอัน (2534 : ก-ข) ผลการศึกษาพบว่าเจตคติและการปฏิบัติของแม่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับการศึกษาของโกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2521 : ก-ข) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการประพฤติปฏิบัติอันมีส่วนเพิ่มหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวลัย อารงค์สกุลศิริ (2537 : ก-ข) ทำการศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติต่อการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องได้ร้อยละ 28 และพบว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งจากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย เนื่องมาจากเจตคติเป็นองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังนั้นเจตคติจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจแสดงออกของประชาชน และอาจเป็นเพราะว่าเจตคติมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความนึกคิด ความเข้าใจ การตัดสินใจของบุคคลเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีแนวโน้มในการที่จะปฏิบัติตาม จากที่กล่าวมาอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ได้ผลการศึกษาว่าเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรม การไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนได้รับแหล่งข้อมูล ข่าวสารจากสื่อทางโทรทัศน์มากที่สุด ดังนั้นควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อโฆษณา,การรณรงค์ เชิญชวนให้ประชาชนหันมาเปลี่ยนพฤติกรรมกาทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกต้องผ่านแหล่งข้อมูลข่าวสาร ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ จะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการ เสริมสร้างพฤติกรรมในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องของประชาชนต่อไป

2. จากการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ของ ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอย การทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง และผลที่จะได้รับจากการทิ้งขยะ มูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งการเผยแพร่ความรู้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนตลอดจนสื่อมวลชนในสาขาต่างๆในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกในด้านการรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสภาวะแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสนับสนุนด้าน งบประมาณในการส่งเสริมให้ประชาชนมีการปฏิบัติในการทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกต้องต่อไป

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่าความรู้อยู่กับเจตคติ ความรู้กับการ ปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้น ควรมีการพิจารณาในการดำเนินโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการไม่ทิ้ง ขยะมูลฝอยให้มากยิ่งขึ้นกับกลุ่มประชากรทุกระดับทั้งในสถานศึกษาต่างๆตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดการใช้ความคิดสติปัญญาส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดี และเมื่อมี เจตคติที่ดีจะส่งผลไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องตามมา ผลที่ได้รับก็คือความสะอาดและความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ความมีวินัยที่ดี ส่งผลให้สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครดีขึ้นสมกับคำกล่าว ที่ว่า " กรุงเทพมหานครน่าอยู่ " ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมกาไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อหาข้อสรุปที่ แน่นอนยิ่งขึ้นและสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพฤติกรรมกาทิ้งขยะมูลฝอยรวมทั้งเป็น ข้อมูลในการวางแนวทางการแก้ไขปัญหาจากขยะมูลฝอยต่อไป

2. ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมเนื่องจากอาจมีผลต่อพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน เช่น ประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนที่พักอาศัย ตัวแปรด้านจริยธรรม การเข้าร่วมชมรมด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ของประชาชนที่มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. ควรมีการศึกษาที่ครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ กับกลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร อิศรานุกัณณ์. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2540 . อัดสำเนา
- กรุงเทพมหานคร . คำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 0244/2539 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง การประสานการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต . ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2539 .
- กษมา สุขสวนค์ . พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีวศึกษา . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2540 . อัดสำเนา .
- โกศลันท์ รังสยาพันธ์ . การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2521 . อัดสำเนา .
- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ , สำนักงาน . โครงการศึกษาคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง . กองมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม , NEB . Pub . 1982 - 003 , พฤศจิกายน 2535 .
- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ , สำนักงาน . รายงานการสำรวจข้อมูลด้านการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของเทศบาล . กรุงเทพฯ ฯ : งานขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล กองมาตรฐานคุณภาพ และสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ , 2540 .
- จารุสิทธิ์ ประเสริฐวณิช . ความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสภาพมลพิษทางสภาวะแวดล้อม . วิทยานิพนธ์ คษ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2530 . อัดสำเนา .
- จุฑารัตน์ กัมพลานนท์ . ประสิทธิผลของกระบวนการกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้สูงอายุ จังหวัดนครราชสีมา . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2540 . อัดสำเนา .
- จิรพล สันธนาภา และคนอื่น ๆ . การอบรมการหมักเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ . นครปฐม : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2534 .

- ชลธิชา ตั้งอ้น . ความรู้ ความเชื่อและการปฏิบัติของแม่บ้าน ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูล : ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์
 ศษ. ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2534 . อัดสำเนา .
- ชูศรี วงศ์รัตน . เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ , 2537 .
- เชียงใหม่ , มหาวิทยาลัย . เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม , การประชุมวิชาการทั่วประเทศ ประจำปี
2536 . เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2536 .
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่ . สุขภาพสิ่งแวดล้อมชุมชน . กรุงเทพ ฯ : โอเดียนสโตร์ , 2530 .
- ณรงค์ ศรีสนิท . ความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูในส่วนกลาง
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2524 . อัดสำเนา .
- ถนนอมวรรณ อยู่ซ้ำ . พฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคลากรสังกัดกรมพลศึกษา
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536 .
อัดสำเนา .
- เทศกิจ , สำนัก . รายงานการจับปรับหรือตักเตือน ประชาชนผู้ทิ้งขยะบนที่สาธารณะ . กรุงเทพ ฯ
: กองวิชาการสำนักเทศกิจ , 2540 .
- ธนาวรรณ อิมสมบุญ . “ การดำเนินงานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ในงานส่งเสริมสุขภาพ , ”
ใน เอกสารประกอบการบรรยายวิชาพฤติกรรมศาสตร์ทางสุขศึกษา . 2535 . อัดสำเนา .
- นโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร , สำนัก . แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ .
2540 - 2544) . กรุงเทพ ฯ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี , 2540 .
- นโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร , สำนัก . สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2539 . กรุงเทพ ฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2539 .
- นิภา มนูญปัจ . การวิจัยทางสุขศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพ ฯ : อักษรบัณฑิต , 2528 .
- นิรมล กลับชุ่ม . ความรู้และพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมใน
กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2534 .
อัดสำเนา .
- ประคอง กรรณสุด . สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ . กรุงเทพ ฯ : ศูนย์หนังสือ ดร .
ศรีสง่า , 2525 .

- ประภาพรณ เปลี่ยนแก้ว. ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ของนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจนครบาล สังกัดกองบัญชาการการศึกษา กรมตำรวจ . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2540 . อัดสำเนา
- ประมวล พูนสังข์. ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายของ ประชาชน ในเขตเมือง และชนบท : กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย . วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2536 . อัดสำเนา .
- ปลัด กรุงเทพมหานคร , สำนัก . สถิติกรุงเทพมหานครปี 2539 . กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ , 2539 .
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. " พฤติกรรมสุขภาพ ," ใน เอกสารการสอนสุศึกษาหน่วยที่ 4 . หน้า 173 - 185 . กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์ , 2532 .
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ ฯ : วัจนูรพา , 2526 .
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย . กรุงเทพฯ ฯ : ไทย วัฒนาพานิช , 2520 .
- ปรีดา แยมเจริญวงศ์. การจัดการขยะมูลฝอย . ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2531 .
- "พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ," ราชกิจจานุเบกษา . เล่ม 109 ตอนที่ 38 . หน้า 67 - 91 . 5 เมษายน 2535 .
- "พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535," ราชกิจจานุเบกษา . เล่ม 109 ตอนที่ 15. หน้า 53 - 66 . 28 กุมภาพันธ์ 2535 .
- พิศาล มุลศาสตร์สาทร. นโยบายการจัดการของเสียของประเทศ . กรุงเทพฯ ฯ : กองจัดการ สารอันตรายและกากของเสีย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม , 2536 .
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ . พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538 .
- พิชิต สกุลพรหมณ์. การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม . พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ ฯ : ธนาคารพิมพ์ , 2535 .
- รักษาความสะอาด , สำนัก . เอกสารแนะนำสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร . กรุงเทพฯ ฯ : กองวิชาการสำนักรักษาความสะอาด , 2540 .

- วิรัตน์ จันทรประเสริฐ . ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการออกกำลังกายของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2541 . อัดสำเนา .
- วิภาเพ็ญ เจียสกุล . " เบื้องหลังความสำเร็จ โครงการรณรงค์ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ , " การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม . 20 (3) : 99 - 107 ; กรกฎาคม - กันยายน 2540 .
- ศศธร พันธุ์เมธีศรี . ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบีของสตรี มีครรภ์ที่มารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลราชวิถี . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533 . อัดสำเนา .
- สมบุญ ชิตพงศ์ . เทคนิคการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา . กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523 .
- สุพจน์ เพชรกรรมพุม . ความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอ ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2532 . อัดสำเนา .
- สุวิมล ภักดีพิบูลย์ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอย . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2535 . อัดสำเนา .
- สุวลัย อ่างสกุลศิริ . ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร . ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2537 . อัดสำเนา .
- สุกัญญา วรสันตะติพงษ์ . ทัศนคติและการปฏิบัติของประชาชนในการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำเสีย : กรณีศึกษาในจังหวัดนครปฐม . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2539 . อัดสำเนา .
- เสนห์ พบพาน . ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน อำเภอนครหลวง : ศึกษากรณีกิจการอุตสาหกรรมในเขตเกษตรกรรม . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2528 . อัดสำเนา .
- อมรรัตน์ รีกิจศิริกุล . พฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล , 2530 . อัดสำเนา .

อุษณีย์ อุยเสถียร . “ ชยะมูลฝอย,” การอนามัยและสิ่งแวดล้อม . 13(2) : 43-44 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2533 .

Alaimo , Samiul J . “A Study of Factors Influencing Value Preference in Environmental Problems of Seventh through Twelfth Grade Students,” Dissertation Abstracts International . 29(9) : 5427 A ; March , 1969 .

Best , John W. Research in Education, 4th edition New Delhi ; Prentice – Hall of India Private Limited , 1983 : 255 .

Bloom , Benjamine S . Toxonomy of Educational Objectives , Handbook 1 Cognitive Domain . New York : David Makay Company ; Inc . , 1975 .

Foerstel , Dietrich K . “An Analysis of the Congruence among Students Parents , Teachers and Environmentalist,” Dissertation Abstracts International . 37(5) : 2600 - 2601 A ; November , 1976 .

Good , Carter V . Dictionary of Education . New York : Mc Graw - Hill : Book Company , 1973 .

Krechth D. and Cruthfield . Theory and Problem in Social Psychology . New York : Mc Graw - Hill Book Company , 1984 .

Perkes , Albert C . “ A Study of Environmental Knowledge and Attitude of Tenth and Twelfth Grade Students from five Great Lakes and Six Far Western States,” Dissertation Abstracts International . 36(8) : 4924 - 4925 A ; February , 1976 .

Schwartz , N.E. “Nutrition Knowledge Attitude and Practices of High School Graduates,” Journal of the American Dietetic Association . 66 : 28 - 31 ; January, 1975 .

Triandis , H.C. Attitude and Attitude Change . New York : John Wiley and Son . Inc. 1971 .

Yamane , Taro . Statistics An Introductory Analysis . 2nd ed. New York : Harper and Row Publishers ; Inc . , 1967 .

- Zacher, Lawrence J. "A Study of Factors Affecting the Environmental Knowledge of Eleventh Grade Students in Montana," Dissertation Abstracts International . 35(8) : 4883A ; February , 1975 .
- Zaial Abidin Harahap . Recycling Potentials of Solid Waste at Source and Disposal site in Jakata , Indonesia . M.S. Thesis . Asian Institute of Technology . Bangkok Thailand . 1984 .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

(ครุฑ)

บันทึกข้อความ

ที่ ทม 1007/4026

วันที่

27 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวสมฤดี ดอกเทียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร" โดยมีรองศาสตราจารย์สุจินต์ ปริษามารถ และอาจารย์อมรา กันยวิมล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญอาจารย์ประยูร ละสม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญของ นางสาวสมฤดี ดอกเทียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ครุฑ)

ที่ ทม 1007/4030

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี

เนื่องด้วย นางสาวสมฤดี ดอกเทียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการณ์ไม่พึงประสงค์ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชามารภ และอาจารย์อมรา กันยวิมล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในครั้งนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญนายทวีศักดิ์ เดชเดโช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณา เป็นผู้เชี่ยวชาญของ นางสาวสมฤดี ดอกเทียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

(ครุฑ)

ที่ ทม 1007/4030

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการเขตหลักสี่

เนื่องด้วย นางสาวสมฤดี ดอกเทียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการณ์ไม่พึงประสงค์ของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์สุจินต์ ปริชามารถ และอาจารย์อมรา กันยวิมล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในครั้งนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญนายธงชัย ใบตระกูล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญของ นางสาวสมฤดี ดอกเทียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เลิรมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร โทรสาร 258-4119

(ครุฑ)

ที่ ทม 1007/4030

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการเขตสะพานสูง

เนื่องด้วย นางสาวสมฤดี ดอกเทียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้งขยะ
มูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชามารภ
และอาจารย์อมรา กันยวิมล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิต
วิทยาลัยขอเรียนเชิญสืบเอกปรีชา สุสันต์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัด
เป็นผู้เชี่ยวชาญของ นางสาวสมฤดี ดอกเทียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

(ครุฑ)

ที่ ทม 1007/4030

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

เนื่องด้วย นางสาวสมฤดี ดอกเทียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมการณ์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร" โดยมีรองศาสตราจารย์สุจินต์ ปรีชามารถ และอาจารย์อมรา กันยวิมล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญนางวัลยา วัฒนรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญของ นางสาวสมฤดี ดอกเทียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วัฒนาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

1. อาจารย์ประยูร สะสม	อาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษา
คณะพลศึกษา (สนามกีฬาแห่งชาติ)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายทวีศักดิ์ เดชเดโช	รองผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม
สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
3. นายธงชัย ไบตระกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานรักษาความสะอาด 7
หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและ
สวนสาธารณะ
สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
4. ลีเบเอกปรีชา ลุณันต์	เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 7
หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร
5. นางวัลยา วัฒนรัตน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7
หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
กองนโยบายและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

2. การตอบแบบสอบถามให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓

ลงใน () หรือเติมคำลงในช่องว่าง

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ยิ่ง จึงขอความกรุณา

โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้
เป็นความลับ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นางสาวสมฤดี ดอกเทียน

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องว่าง () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ท่านมีอายุเท่าใด..... ปี

3. ท่านประกอบอาชีพใด

() นักเรียนหรือนักศึกษาหรือไม่ประกอบอาชีพ

() เกษตรกรรม

() ค้าขาย

() ลูกจ้างเอกชน

() รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

() ธุรกิจส่วนตัว

4. ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุดในระดับใด

() ต่ำกว่าประถมศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() อุดมศึกษา

5. ท่านมีรายได้ต่อเดือนเท่าใด

() ต่ำกว่า 3,000 บาท

() 3,001 - 8,000 บาท

() 8,001 - 20,000 บาท

() มากกว่า 20,000 บาท

6. แหล่งข่าวสารต่อไปนี้ แหล่งใดที่ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มากที่สุด , มาก , น้อย หรือไม่ได้เลย

ข้อ	แหล่งข่าวสาร	ไม่ได้ เลย	น้อย	มาก	มากที่สุด
1.	จากโทรทัศน์				
2.	จากวิทยุ				
3.	จากหนังสือพิมพ์				
4.	จากวารสาร , นิตยสาร				
5.	จากเจ้าหน้าที่ทางราชการ				
6.	จากสมาชิกในครอบครัว				
7.	จากแผ่นพับประชาสัมพันธ์				
8.	อื่น ๆ โปรดระบุ				
					
					

- ตอนที่ 2** แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย
- คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด
- หากเห็นว่าข้อความเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยต่อไปนี้ถูกต้อง
- ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง (1)
- หากท่านเห็นว่าข้อความใดผิดหรือไม่ถูกต้อง
- ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง (2)

ข้อ	ข้อความ	ถูก (1)	ผิด (2)
1.	เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใดปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน โดยสามารถมองเห็นได้จากที่สาธารณะไม่ถือว่าเป็นผิดกฎหมาย.....		
2.	การดำเนินกิจการรับทำการเก็บขน หรือกำจัดขยะมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นถือว่าเป็นความผิด.....		
3.	การปล่อยปละละเลยให้ที่ดินของตนมีขยะมูลฝอยที่อาจเห็นได้จากที่สาธารณะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท.....		
4.	การกำจัดขยะโดยวิธีการเผาจะทำให้เกิดการเผาไหม้อย่างสมบูรณ์ไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ.....		
5.	หากบ้านท่านไม่มีเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร มาเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดควรนำขยะมูลฝอยเปียกไปฝังดิน.....		
6.	สเปรย์ที่ใช้คลอรีนฟลูโอคาร์บอน (ซี เอฟ ซี) ช่วยเพิ่มแรงอัดไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ.....		
7.	ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไป “ใช้แล้ว ใช้อีก” ได้แก่ เสื้อผ้าทุกชนิด , เฟอนิเจอร์.....		

ข้อ	ข้อความ	ถูก (1)	ผิด (2)
8.	การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนนหรือในทางน้ำต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท.....		
9.	การ งด – เลิก ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้งเลย เช่น ช้อนพลาสติก กล่องโฟม เป็นข้อควรปฏิบัติในการลดปริมาณของขยะมูลฝอย....		
10.	หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถือว่าเป็นขยะมูลฝอยอันตรายที่เกิดจากบ้านเรือน.....		

ตอนที่ 3 เจตคติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ผู้วิจัยสนใจว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว ดังนั้น ความรู้สึกครั้งแรกที่เกิดขึ้นเมื่อท่านอ่านแต่ละข้อความจนจบคือสิ่งที่ดีที่สุดที่ผู้วิจัยต้องการ
คำตอบของท่านจะไม่มีผิดหรือถูก เพราะท่านมีสิทธิ์ที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง (1 – 5) ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านจาก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)

เห็นด้วย (2)

ไม่แน่ใจ (3)

ไม่เห็นด้วย (4)

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
1.	การทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังรองรับขยะมูลฝอย ทำให้สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร สะอาด.....					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
2.	การที่กรุงเทพมหานครนำพระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ					
3.	เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาบังคับ ใช้ช่วยให้กรุงเทพมหานครสะอาดขึ้น.....					
	การใช้มาตรการจ้บปรับผู้ทิ้งขยะ บนที่ สาธารณะเป็นการช่วยรักษาสภาพแวดล้อม					
4.	และสร้างความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ของกรุงเทพมหานคร					
5.	การทิ้งขยะมูลฝอยในถังรองรับขยะมูลฝอย ช่วยลดการแพร่พันธุ์ของเชื้อโรค.....					
6.	การทิ้งขยะมูลฝอยในถังรองรับขยะมูลฝอย ช่วยทำให้ไม่เกิดมลพิษทางอากาศ.....					
	การเก็บรวบรวมแยกประเภทขยะมูลฝอยไป					
7.	ทิ้งลงในถังรองรับขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่ควร กระทำ.....					
8.	การแยกประเภทของขยะมูลฝอยทำให้สิ้น เปลืองเวลา.....					
	การแยกประเภทของขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง					
	ในถังรองรับขยะมูลฝอยช่วยทำให้เจ้าหน้าที่					
9.	ของกรุงเทพมหานครจัดเก็บ และการกำจัด ขยะมูลฝอยทำให้มีประสิทธิภาพขึ้น.....					
10.	ท่านเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า หยุดคิดสักนิด ก่อนทิ้งลงถังขยะ.....					
11.	ท่านเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า ขยะในมือท่าน ลงถังเถอะครับ.....					
	ข้อควรคำนึงถึงในการทิ้งขยะมูลฝอยประการ หนึ่งคือ การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
12.	การนำขวดพลาสติกใส่น้ำดื่มมาดัดแปลง โดยตัดเป็นกระเช้า กระถางต้นไม้ ที่ใส่สบู่ เป็นการดัดแปลงขยะมูลฝอยที่จะทิ้งมาใช้ ประโยชน์วิธีหนึ่ง.....					
13.	การซ่อมรถจักรยานแทนการซื้อใหม่ถือว่าเป็น วิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอย.....					
14.	วัสดุบางอย่างเช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้เป็นวัตถุ ดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ได้.....					
15.	ขยะมูลฝอยอันตราย เช่น หลอดนีออน สาร ฆ่าแมลง สารปราบศัตรูพืช ถ่านไฟฉาย ควร แยกทิ้งเพราะเป็นขยะอันตรายไม่ควรทิ้งปน กับขยะประเภทอื่น.....					
16.	ขยะบางชนิดยังให้ประโยชน์ หากนำมาหมุน เวียนเพื่อการผลิต.....					
17.	การทิ้งขยะมูลฝอยลงบนที่สาธารณะถือว่าเป็น ความผิดควรได้รับโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามที่ทางราชการกำหนดไว้.....					
18.	การลดปริมาณขยะมูลฝอยวิธีหนึ่งคือการ ดัดแปลงมาใช้ใหม่ เช่น นำกระป๋อง (แคน) มาประดิษฐ์เป็นของใช้.....					
19.	การทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง เป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย.....					
20.	การทิ้งขยะมูลฝอยกองไว้บนพื้นดินหรือการ ฝังกลบขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธีย่อมทำให้เกิดผล กระทบต่อคุณภาพของดิน.....					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
21.	การแก้ปัญหาจากขยะมูลฝอยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ หน่วยงานไม่ว่าภาค รัฐบาลหรือเอกชน และที่สำคัญคือจาก ประชาชนผู้พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร เอง.....					
22.	การทิ้งขยะลงบนพื้นถนนเป็นการทำลาย สิ่งแวดล้อม.....					
23.	สื่อมวลชนต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยให้เป็นที่ และมีการ แยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งให้มากยิ่งขึ้น.....					
24.	การปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อย พ.ศ. 2535 เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วย ให้กรุงเทพมหานครมีสถานะแวดล้อมที่ดี.....					
25.	การทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่ เป็นตัวการ สำคัญก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาน้ำเน่าเสีย,ปัญหามลพิษ ทางอากาศ.....					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติต่อการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านปฏิบัติจริง ในช่องใดช่องหนึ่ง

ข้อ	ข้อความ	ไม่ได้ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ เป็น ประจำ
1.	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังรองรับขยะมูลฝอยที่กรุงเทพมหานครจัดไว้.....			
2.	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะมูลฝอยเป็นขยะเปียกและขยะแห้ง.....			
3.	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนนหรือบนที่สาธารณะ.....			
4.	ข้าพเจ้าแยกทิ้งขยะมูลฝอยบางอย่าง เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ จากขยะมูลฝอยอื่น ๆ			
5.	ข้าพเจ้านำขวดกาแฟมาใช้เป็นขวดใส่น้ำตาลทราย.....			
6.	ข้าพเจ้าถือคติว่า “หยุดคิดสักนิดก่อนทิ้งลงถังขยะ”.....			
7.	ข้าพเจ้าทิ้งตัวรถเมลล์ลงบนพื้นรถเมลล์.....			
8.	ข้าพเจ้านำตัวรถเมลล์ทิ้งลงในถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณป้ายรถเมลล์.....			
9.	ข้าพเจ้าเททิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง.....			
10.	ข้าพเจ้าใช้ปากกาจนหมึกหมดก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ.....			
11.	ข้าพเจ้าแยกเศษอาหารออกจากขยะอื่น โดยใส่ถุงพลาสติก แล้วจึงนำไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอย.....			
12.	เมื่อรถจักรยานของข้าพเจ้าเสีย ข้าพเจ้านำไปซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้แทนการซื้อใหม่.....			
13.	ข้าพเจ้าไม่เททิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนนหรือในแม่น้ำลำคลอง.....			
14.	ข้าพเจ้านำกระดาษ ขวดแก้ว โลหะ ไปขายให้คนรับซื้อของเก่า.....			
15.	ข้าพเจ้าคอยแนะนำผู้อื่นให้ทิ้งขยะให้เป็นที่ เพื่อให้สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสะอาดและเป็นเมืองน่าอยู่.....			

ข้อ	ข้อความ	ไม่ได้ปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติเป็นประจำ
16.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535.....			
17.	ข้าพเจ้าแยกทิ้งขยะมูลฝอยอันตราย ออกจากขยะมูลฝอยประเภทอื่น แล้วนำไปทิ้งลงในถังขยะสีเทาฝาสีแดงที่ทางกรุงเทพมหานครจัดไว้ให้.....			
18.	ข้าพเจ้าลดปริมาณของขยะมูลฝอยโดยใช้หลัก 5 อย่าง คือ ยังใช้ได้อยู่ ดูทำยังพอแก้ไขได้ ควรหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ มีพิษภัยควรหลีกเลี่ยง และได้ประโยชน์กลับคืน.....			
19.	ข้าพเจ้าไม่ซื้ออาหารที่ใช้โฟมเป็นภาชนะใส่อาหารเนื่องจาก การกำจัดโฟมทำได้ยาก ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม.....			
20.	ข้าพเจ้าพูดชักชวนเพื่อน ๆ ญาติพี่น้องไม่ให้ทิ้งขยะบนถนน หรือที่สาธารณะ และมีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง.....			
21.	ข้าพเจ้านำขยะมูลฝอยมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด.....			
22.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำเชิญชวนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ว่า “ขยะในมือท่านลงถังเถอะครับ”.....			
23.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาจากขยะมูลฝอย โดยการลดปริมาณของขยะมูลฝอยและแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งลงในถังรองรับ.....			
24.	ภาชนะใส่อาหารที่ทำจากโฟมมีปัญหาในการกำจัด ก่อให้เกิดปัญหาจากขยะมูลฝอยข้าพเจ้าจึงเปลี่ยนมาใช้พลาสติกชนิด อิ่มตัวแทน เช่น กล่องพลาสติก.....			
25.	เมื่อพบขยะมูลฝอยตก หล่น บนถนนข้าพเจ้าจะเก็บขยะมูลฝอยที่ร่วงหล่นไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอย.....			
26.	ข้าพเจ้าเก็บถุงพลาสติกที่ใส่ของไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป....			

ข้อ	ข้อความ	ไม่ได้ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ เป็น ประจำ
27.	ข้าพเจ้าใช้กล่องโฟมเป็นภาชนะใส่อาหารเนื่องจากสะดวกและ สะอาด.....			
28.	ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับขยะมูลฝอย.....			
29.	ข้าพเจ้านำกระดาษหนังสือพิมพ์มาใช้แทนกระดาษห่อของ ขวัญ และใช้ทำโบว์ได้สวยงาม.....			
30.	ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา จากขยะมูลฝอยเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี.....			

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าสถิติแสดงค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของ
แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.54	0.24
2	0.78	0.36
3	0.63	0.32
4	0.80	0.22
5	0.65	0.31
6	0.80	0.40
7	0.66	0.37
8	0.80	0.49
9	0.71	0.23
10	0.81	0.42

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน
กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.70

ค่าสถิติค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ของแบบสอบถามวัดเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.40
2	0.22
3	0.41
4	0.35
5	0.42
6	0.47
7	0.23
8	0.67
9	0.30
10	0.62
11	0.67
12	0.49
13	0.51
14	0.38
15	0.61
16	0.34
17	0.51
18	0.39
19	0.20
20	0.57
21	0.36
22	0.52
23	0.50

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
24	0.50
25	0.86

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน
กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.82

ค่าสถิติแสดงค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามวัดการ
ปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.47
2	0.52
3	0.28
4	0.53
5	0.37
6	0.20
7	0.32
8	0.29
9	0.36
10	0.25
11	0.45
12	0.55
13	0.48

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
14	0.46
15	0.48
16	0.40
17	0.54
18	0.47
19	0.59
20	0.41
21	0.43
22	0.45
23	0.63
24	0.70
25	0.57
26	0.42
27	0.33
28	0.35
29	0.20
30	0.42

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน
กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.88

แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความรู้เรื่องการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของ
ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
1	เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใดปล่อยปละ ละเลย ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน โดยสามารถมองเห็นได้จากที่สาธารณะไม่ถือว่าผิด กฎหมาย.....	.69	.46
2	การดำเนินกิจการรับทำการเก็บขน หรือกำจัดขยะ มูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน ด้วยการคิดค่าบริการ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้า พนักงานท้องถิ่นถือว่าเป็นความผิด.....	.70	.46
3	การปล่อยปละละเลยให้ที่ดินของตนมีขยะมูลฝอยที่อาจ เห็นได้จากที่สาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท.....	.78	.41
4	การกำจัดขยะโดยวิธีการเผาจะทำให้เกิดการเผาไหม้ อย่างสมบูรณ์ไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทาง อากาศ.....	.68	.47
5	หากบ้านท่านไม่มีเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยของ กรุงเทพมหานคร มาเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดควรนำ ขยะมูลฝอยเปียกไปฝังดิน.....	.76	.43
6	สเปรย์ที่ใช้คลอรีนฟลูโอคาร์บอน (ซี เอฟ ซี) ช่วยเพิ่ม แรงอัดไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ.....	.72	.45
7	ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไป “ใช้แล้ว ใช้อีก” ได้แก่ เสื้อ ผ้าทุกชนิด ,เฟอนิเจอร์.....	.68	.47
8	การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนนหรือในทางน้ำต้อง ระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท.....	.75	.43

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
9	การงด – เลิก ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้งเลย เช่น ข้อน พลาสติก กล่องโฟม เป็นข้อควรปฏิบัติในการลด ปริมาณของขยะมูลฝอย.....	.84	.37
10	หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถือว่าเป็นขยะมูลฝอยอันตรายที่ เกิดจากบ้านเรือน.....	.90	.30

แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทางด้านเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย
ของประชาชนกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
1	การทิ้งขยะมูลฝอย ลงในถังรองรับขยะมูลฝอย ทำให้ สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสะอาด.....	4.66	.55
2	การที่กรุงเทพมหานครนำพระราชบัญญัติรักษาความ สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาบังคับใช้ช่วยให้กรุงเทพมหานครสะอาด ขึ้น.....	4.38	.71
3	การใช้มาตรการจูงใจปรับผู้ทิ้งขยะ บนที่สาธารณะเป็น การช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและสร้างความสะอาดเป็น ระเบียบเรียบร้อยของกรุงเทพมหานคร	4.33	.81
4	การทิ้งขยะมูลฝอยในถังรองรับขยะมูลฝอยช่วยลดการ แพร่พันธุ์ของเชื้อโรค.....	4.29	.73
5	การทิ้งขยะมูลฝอยในถังรองรับขยะมูลฝอยช่วยทำให้ไม่ เกิดมลพิษทางอากาศ.....	4.05	.81
6	การเก็บรวบรวมแยกประเภทขยะมูลฝอยไปทิ้งลงในถัง รองรับขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่ควรกระทำ.....	4.41	.67

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
7	การแยกประเภทของขยะมูลฝอยทำให้สิ้นเปลืองเวลา...	3.48	1.09
8	การแยกประเภทของขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอยช่วยให้เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครจัดเก็บ และการกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพขึ้น.....	4.35	.73
9	ท่านเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า หยุดคิดสักนิดก่อนทิ้งลงถังขยะ.....	4.22	.77
10	ท่านเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า ขยะในมือท่านลงถังเถอะครับ.....	4.37	.67
11	ข้อควรคำนึงถึงในการทิ้งขยะมูลฝอยประการหนึ่งคือการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง.....	4.25	.68
12	การนำขวดพลาสติกใส่น้ำดื่มมาดัดแปลงโดยตัดเป็นกระเช้า กระถางต้นไม้ ที่ใส่สบู่เป็นการดัดแปลงขยะมูลฝอยที่จะทิ้งมาใช้ประโยชน์วิธีหนึ่ง.....	4.31	.73
13	การซ่อมรถจักรยานแทนการซื้อใหม่ถือว่าเป็นวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอย.....	3.98	.81
14	วัสดุบางอย่างเช่น กระดาษ พลาสติก แก้วโลหะสามารถหมุนเวียนกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ได้.....	4.19	.71
15	ขยะมูลฝอยอันตราย เช่น หลอดนีออน สารฆ่าแมลง สารปรอทศัตรูพืช ถ่านไฟฉาย ควรแยกทิ้งเพราะเป็นขยะอันตรายไม่ควรทิ้งปนกับขยะประเภทอื่น.....	4.49	.69
16	ขยะบางชนิดยังให้ประโยชน์ หากนำมาหมุนเวียนเพื่อการผลิต.....	4.19	.76
17	การทิ้งขยะมูลฝอยลงบนที่สาธารณะถือว่าเป็นความผิดควรได้รับโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามที่ทางราชการกำหนดไว้.....	4.20	.78

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
18	การลดปริมาณขยะมูลฝอยวิธีหนึ่งคือการตัดแปลงมาใช้ใหม่ เช่น นำกระป๋อง (แคน) มาประดิษฐ์เป็นของใช้.....	4.18	.71
19	การทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลองเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย.....	4.47	.71
20	การทิ้งขยะมูลฝอยกองไว้บนพื้นดินหรือการฝังกลบขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธีย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของดิน.....	4.01	.86
21	การแก้ปัญหาจากขยะมูลฝอยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ หน่วยงานไม่ว่าภาครัฐบาลหรือเอกชน และที่สำคัญคือ จากประชาชนผู้พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครเอง.....	4.54	.59
22	การทิ้งขยะลงบนพื้นถนนเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม....	4.39	.58
23	ล้อมวลชนต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยให้เป็นที่ และมีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งให้มากยิ่งขึ้น.....	4.45	.63
24	การปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535 เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้กรุงเทพมหานครมีสภาวะแวดล้อมที่ดี.....	4.30	.68
25	การทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่ เป็นตัวการสำคัญก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาน้ำเน่าเสีย,ปัญหามลพิษทางอากาศ.....	4.09	1.12

แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทางด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย
ของประชาชนกลุ่มนรพา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
1	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยลงในถังรองรับขยะมูลฝอยที่ กรุงเทพมหานครจัดไว้.....	1.68	.52
2	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะมูลฝอยเป็นขยะ เปียกและขยะแห้ง.....	1.18	.61
3	ข้าพเจ้าทิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนนหรือบนที่สาธารณะ...	1.69	.57
4	ข้าพเจ้าแยกทิ้งขยะมูลฝอยบางอย่าง เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ จากขยะมูลฝอยอื่น ๆ	1.15	.60
5	ข้าพเจ้านำขวดกาแฟมาใช้เป็นขวดใส่น้ำตาลทราย.....	1.52	.64
6	ข้าพเจ้าถือคติว่า “หยุดคิดสักนิดก่อนทิ้งลงถังขยะ”.....	1.45	.65
7	ข้าพเจ้าทิ้งตัวรถเมลลงบนพื้นรถเมล.....	1.51	.65
8	ข้าพเจ้านำตัวรถเมลทิ้งลงในถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณป้ายรถเมล.....	1.41	.68
9	ข้าพเจ้าเททิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง.....	1.77	.54
10	ข้าพเจ้าใช้ปากกาจนหมึกหมดก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ...	1.56	.60
11	ข้าพเจ้าแยกเศษอาหารออกจากขยะอื่น โดยใส่ถุง พลาสติกแล้วจึงนำไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอย.....	1.43	.67
12	เมื่อรถจักรยานของข้าพเจ้าเสีย ข้าพเจ้านำไปซ่อมแซม เพื่อนำกลับมาใช้แทนการซื้อใหม่.....	1.52	.69
13	ข้าพเจ้าไม่เททิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนนหรือในแม่น้ำ ลำคลอง.....	1.62	.68
14	ข้าพเจ้านำกระดาษ ขวดแก้ว โลหะ ไปขายให้คนรับ ซื้อของเก่า.....	1.35	.63
15	ข้าพเจ้าคอยแนะนำผู้อื่นให้ทิ้งขยะให้เป็นที่ เพื่อให้ สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสะอาดและเป็น เมืองน่าอยู่.....	1.16	.60

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
16	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติรักษาความ สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535.....	1.52	.58
17	ข้าพเจ้าแยกทิ้งขยะมูลฝอยอันตราย ออกจากขยะมูล ฝอยประเภทอื่น แล้วนำไปทิ้งลงในถังขยะสีเทาฟ้าสี แดงที่ทางกรุงเทพมหานครจัดไว้ให้.....	1.21	.67
18	ข้าพเจ้าลดปริมาณของขยะมูลฝอยโดยใช้หลัก 5 อย่าง คือยังใช้ได้อยู่ ดูแล้วยังพอแก้ไขได้ ควรหมุนเวียนกลับ มาใช้ใหม่มีพิษภัยควรหลีกเลี่ยงและได้ประโยชน์ กลับคืน.....	1.37	.60
19	ข้าพเจ้าไม่ซื้ออาหารที่ใช้โฟมเป็นภาชนะใส่อาหารเนื่อง จากการกำจัดโฟมทำได้ยาก ก่อให้เกิดปัญหา สิ่งแวดล้อม.....	1.10	.55
20	ข้าพเจ้าพูดคุยชักชวนเพื่อน ๆ ญาติพี่น้องไม่ให้ทิ้งขยะ บนถนน หรือที่สาธารณะ และมีการแยกขยะมูลฝอย ก่อนนำทิ้ง.....	1.20	.68
21	ข้าพเจ้านำขยะมูลฝอยมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด..	1.17	.66
22	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำเชิญชวนของผู้ว่าราชการกรุงเทพ มหานครที่ว่า "ขยะในมือท่านลงถังเถอะครับ".....	1.61	.55
23	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา จากขยะมูลฝอย โดยการลดปริมาณของขยะมูลฝอย และแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้งลงในถังรองรับ.....	1.44	.59
24	ภาชนะใส่อาหารที่ทำจากโฟมมีปัญหาในการกำจัด ก่อ ให้เกิดปัญหาจากขยะมูลฝอยข้าพเจ้าจึงเปลี่ยนมาใช้ พลาสติกชนิดอิมิตัวแทน เช่น กล่องพลาสติก.....	1.09	.63

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
25	เมื่อพบขยะมูลฝอยตก หล่น บนถนนข้าพเจ้าจะเก็บ ขยะมูลฝอยที่ร่วงหล่นไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอย.....	1.11	.64
26	ข้าพเจ้าเก็บถุงพลาสติกที่ใส่ของไว้เพื่อใช้ประโยชน์อื่น ต่อไป.....	1.57	.62
27	ข้าพเจ้าใช้กล่องโฟมเป็นภาชนะใส่อาหารเนื่องจาก สะดวกและสะอาด.....	1.19	.64
28	ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับขยะมูลฝอย.....	1.32	.68
29	ข้าพเจ้านำกระดาษหนังสือพิมพ์มาใช้แทนกระดาษห่อ ของขวัญ และใช้ทำโบว์ได้สวยงาม.....	1.68	.72
30	ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ เพื่อ แก้ปัญหาจากขยะมูลฝอยเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี.....	1.49	.60

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสมฤดี	ชื่อสกุล	ดอกเทียน
เกิด	วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2511		
สถานที่เกิด	อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง		
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	56/90 หมู่ 5 หมู่บ้านศรีประจักษ์วิลล่า ถนนรามคำแหง แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร		
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 4		
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์ฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร		
ประวัติการศึกษา			
พ.ศ.2530	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้ช่วยพยาบาล หลักสูตร 1 ปี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล		
พ.ศ.2531	สอบได้ตามหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) โรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร		
พ.ศ.2537	สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง		
พ.ศ.2543	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกสุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร		

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของประชาชนกลุ่มบูรพา
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สมฤดี ดอกเทียน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรที่ศึกษาคือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับเจตคติ เจตคติกับการปฏิบัติ และความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร มีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี
2. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในระดับมาก สูงที่สุดได้แก่แหล่งข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ได้รับเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในระดับน้อยได้จาก แหล่งข้อมูลข่าวสารทางนิตยสาร วารสาร
3. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน
4. ประชาชน กลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ประชาชนกลุ่มบุรพา กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมด้านความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

CESSATION OF REFUSE LITTERING BEHAVIOR OF BURAPA
GROUP PEOPLE IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SOMRUDEE DOKTHIAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Health Education
at Srinakharinwirot University
February 2000

The purposes of this work were to study and compare the cessation of refuse littering behavior of Burapa group people in Bangkok. The studied variables were sex, age, occupation, education level and salary and to study the relationships between knowledge and attitude, attitude and practice, and knowledge and practice in cessation of refuse littering behavior of Burapa group people in Bangkok.

The sample consisted of 400 Burapa group people in Bangkok selected by the multistage random sampling. All data were collected by the questionnaires constructed by the researcher. Percentages, arithmetic means, standard deviations, F - test, t - test and Pearson Correlation Coefficient were used for the data analysis.

The results were as follows :

1. Most of the Burapa group people in Bangkok were at the moderate level of knowledge and at rather good level of attitude and practice in cessation of refuse littering behavior.

2. There was most received message about cessation of refuse littering on television but there was little received mass information about cessation of refuse littering derived from magazines and journals among the Burapa group people in Bangkok.

3. There was significant differences about sex with knowledge and practice in cessation of littering behavior at the level .05 but there was no significant differences with attitude about cessation of refuse littering behavior among the Burapa group people in Bangkok.

4. There was significant differences about age with attitude cessation of refuse littering behavior at the level .05 but there was no significant differences about knowledge and practice in cessation of refuse littering behavior among the Burapa group people in Bangkok.

5. There was significant differences about occupation with attitude and practice in cessation of refuse littering behavior at the level .05 but there was no significant differences about knowledge in cessation of refuse littering behavior among the Burapa group people in Bangkok.

6. There was significant differences about education level with attitude and practice in cessation of refuse littering behavior at the level .05 but there was no significant differences with knowledge in cessation of refuse littering behavior among the Burapa group people in Bangkok.

7. There was significant differences about salary with attitude and practice in cessation of refuse littering behavior at the level .05 but there was no significant differences about knowledge in cessation of refuse littering behavior among the Burapa group people in Bangkok.

8. Knowledge and attitude , knowledge and practice , attitude and practice in cessation of refuse littering behavior had positive relationships significantly at the level .05 among the Burapa group people in Bangkok.